

SANAT VE ÇEVRE

Uluslararası Sempozyum ve Sanat Etkinlikleri

Düzenleyen: SANART / Türkiye'de Görsel Sanatları

Destekleme Derneği

Orta Doğu Teknik Üniversitesi

20-22 Ekim, 1997

Ankara - TÜRKİYE

Hazırlayanlar:
Nilgün CAMGÖZ ve Susan HABİB
(Ankara, 1997)

BİLDİRİ ÖZETLERİ

Bir Anıt Tasarımının Sorunları Mehmet AKSOY

Selçuk'ta Kurtuluş Yolu adlı anıtta tarihi, doğal ve mimari çevre içinde heykelin biçim ve içeriği ile kurduğu ilişkiler, diyaloglar ve meydan tasarımının sorunları ele alınmaktadır. Mehmet Aksoy bu yapıtında aynı zamanda ışık-zaman-anlam ilişkisi, heykelin anıtsallık kazanmasında izleyicinin ve kentlinin katılımı ve bu katılımın sağlanması sorunları üzerinde durmaktadır.

Sanata Esin Kaynağı ve Malzeme Olarak Bitkiler İlçin ASLANBOĞA

Bitkilerin boyut, hacim, doku ve renk özellikleri çeşitli sanat dallarında esin kaynağı olmuştur. Bitkiler sanatçılara günlük veya mevsimlik izlenen görüntülerinin yanısıra, sürekli gelişen, başkalaşan özyapılarıyla ve çevre ekolojisine yaptıkları etkilerle yalnız görsel değil, fiziksel ve ruhsal etkilenme olanağı da verirler. Ancak bitkilerin, yaşayan varlıklar olarak çevrelerinden beklentileri vardır. Yetiştikleri ortamın verilerine göre biçim ve boyut kazanırlar, buna bağlı olarak da görsel-algısal değerleri değişir. Bu bildiri de farklı yetiştirme ortamlarına uyum sağlamış bitkilere ve çevre düzenleme sanatında bitkilerin kullanım alanlarına ilişkin örnekler verilecektir.

Romanya, Tirgu Jiu'da Brancusi'nin Sonsuz Sütun'u Friedrich Teja BACH

Bildiri, Brancusi'nin Tirgu Jiu adlı yapıtının (1937-1938) gelişimine zemin hazırlamak üzere onun heykelciliğinin kentsel boyutları hakkında kısa bir taslağın sunulmasıyla başlar. Brancusi'nin anlayışına göre çağdaş kent planlamasının önemi (Le Corbusier, Mallet-Stevens, vs.) ve anlamın sembolik boyutlarıyla çalışmak için, düşünülmüş çevrenin özel topografik ve sosyal koşulları arasındaki içsel ilişkileri bildirinin sonraki konularını oluşturacaktır.

Daha sonra, Avrupa anıt-gelenek çerçevesi içerisinde ve uyarıldığı bir sonraki çalışması ile ilişkili olarak, Brancusi'nin heykelsel "chef-d'oeuvre"una özgü, alana ilişik olma ve ilişik olmamanın hassas dengesi tartışılacaktır.

Gelibolu Barış Parkı Raci BADEMLİ

Bildiri, Gelibolu Yarımadası Barış Parkı Uluslararası Fikir ve Tasarım Yarışması'nı konu almaktadır. Özel, doğal, arkeolojik, tarihi, toplumsal ve kültürel değerlere sahip bir alanda, bu kimlikleri aşarak onları daha üst düzeyde bütünleştirip yeni bir anlama ulaştıracak olan "barış" fikrinin ele alınışı, projelendirilmesi ve uygulanması tartışılacaktır.

Kültür, Politika ve Çevre

Bülent BARATALI

Bülent Baratalı defalarca Urla'nın Belediye Başkanı seçilmiştir. Panelde, kendi başkanlığı döneminde karşılaştığı çevre sorunları ve bu sorunların nasıl ele alındığı hakkında konuşacaktır. Konuşmanın ana temaları sanat, kültür, çevre ve politika üzerine yoğunlaşacaktır.

Bir Gerçeklik Olarak Peyzaj

Patrick BERGER

Peyzajın dönüştüğü gerçeklik yeni bir kurgu-model ya da yeni bir sanat gösterisi değil, onu bize yaklaştıracak olanı gerektiriyor. Bugün mimarlık üç imgesel boyutu olan bir şiirselliktir: daha önce bir yerde varolan, bugün orada varolan ve gelecekte orada olabilecek olan. Tasarım orada görünen ama henüz inşa edilmiş belirgin bir formu olmayan şeye bağlanır: bu, yeni toplumsal pratiklerin gerçekliği, üretim alanının gerçekliği ve bir yapıta biçim veren fikirlerdir. Tasarım, varolan ancak biçimi anlamını yitirmiş olana bağlanır: kent, arazi ve kültürel miras. Tasarım orada geçmişte varolmuş ve anlamı bugünü biçimlendirecek olana bağlanır: malzeme ve araç olarak geçmiş, yeniden üretilecek formlar olarak değil yeniden açılacak şantiyeler olarak geçmiş. Bu düşünceler, Semerkant, André Citroen Parkı ve Chartres gibi projeler üzerinde tartışılacaktır.

Çevre Estetiği

Arnold BERLEANT

Son 20 yıl içerisinde çevre ile ilgili kaygıların önemi giderek artmaktadır. Pek çok özellik belirten değer çevre ile ilgilidir: Kaynakların kullanılması ile ilgili pratik olanlar, çevre kirliliği ve nesillerin tükenmesiyle artan etik olanlar, dünyanın büyümekte olan insan nüfusunu kaldırabileceğini temin eden pratik değerler. Her zaman görünmese de bunlar arasında en merkezi olanı estetik değerlerdir. Bunlar sadece peyzajın güzelliği ve doğal süreçlerin değerlendirilmesi ile ilgili değil, yapılı çevrede insan eliyle şekillendirilmiş kent ve kır peyzajlarında somutlaştırılmış estetik değerleri ile de ilgilidir.

İnsan elini kabul etmek bizi, insanların peyzaja yaptıklarının her zaman iyi ve her zaman güzel olmadığı gerçeğinin onayına yönlendirmektedir. Böylece, çevre estetiği nazik bir unsur, çevrenin estetik yargısı için kriter geliştirme gereksinimini kapsamaktadır. Son olarak, tüm çevresel deneyimler duyuşsal algıyı kapsadıklarından, estetik bir faktör her yerde mevcuttur ve onun hoşnutluğu yaşamın en büyük ergilerinden biridir. Sanatın her zaman yapageldiği algısal deneyimi düzenlemek olmuştur. Bundan dolayı, peyzajı şekillendirirken kolektif bir sanat, bütünün en yaygın sanatı ile meşgul oluyoruz. İnsan yaşamına algısal bir düzen getirirken estetik olduğu kadar ahlaki olan bir amacı da üstleniyoruz.

17. Yüzyıldan 19. Yüzyıla Seyahatnamelerde İzmir ve Değişen Kent Görünümleri **Cana BİLSEL ve Sibel ZANDI-SAYEK**

İzmir kenti 16. Yüzyılın ikinci yarısında Doğu-Batı ipek ticaretinde önemli bir değişim noktası olarak ortaya çıkar ve daha sonraki yüzyıllarda nüfusu ile birlikte zenginliği ve bölgesindeki önemi de giderek artar. 19. Yüzyıla gelindiğinde Osmanlı

İmparatorluğunun İstanbul'dan sonra en büyük ticaret limanı olan İzmir kozmopolit bir liman kentidir.

Batılı seyyahların gözünde İzmir Doğu'nun kapısıdır; bu kente belleklerinde Doğu'ya ait imgelerle gelirler. Kimileri ise, Homeros'un doğum yeri olduğu düşünülen, Büyük İskender'in generallerinden Lysimakhos'un yeniden kurduğu ve Strabon'un Roma dönemini anlattığı görkemli Smyrna'yı arar bu kentte. Çoğu kez buldukları İzmir beklentilerine yanıt vermez, düş kırıklığına uğrarlar. Bazıları ise kentin "karmaşası" içerisinde yeni değerler keşfeder. Burada yerleşmiş Frenkler için İzmir "Doğu'nun Paris'i"dir, Türkler için ise "gavur İzmir".

17. yüzyıldan 20. yüzyılın başına kadar seyahatnamelerde zaman içerisinde İzmir kenti tasvirleri ile birlikte üzerinde durulan temalar da değişir. Bir yanda kent dönüşmektedir, öte yandan Batı'nın Doğu'ya bakışı. Ancak yaklaşım değişse de tasvirlerin birçoğunda ortak olan, seyyahların İzmir kentini algılamalarında kent görünümüleri ile kentin karmaşık toplumsal yapısı arasında kurmaya çalıştıkları ilişkilerdir.

Yeryüzü ve Belleği Sergisi Üzerine Handan BÖRÜTECENE

Bildiri Handan Börütecene'nin "Yeryüzünün Belleği" adlı sergisi üzerinedir. Sergi, 28 Nisan- 2 Haziran 1995 tarihleri arasında Ankara'da Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde gerçekleşmiştir. Serginin bazı temaları şöyledir: "Yeryüzünün belleği olmasa ben/sen hiç bir şey yaratamazdım/n" ve "Benim/senin belleğim/n de yeryüzünün belleğinin bir parçasıdır."

La Fontaine, Bahçeler ve Doğa Sevgisi Michel CONAN

Fablları onyedinci yüzyıl Fransız yazarı La Fontaine'e bitkileri ve hayvanları yürekten seven bir doğa aşığı ününü kazandırmıştır. Çocuklara onun ormanda karıncaları seyredirken düşlere daldığı ve geçen zamanı unuttuğu anlatılır. Eserlerinde bahçe betimlemeleri önemli bir yer tutmaz, ama yapıtları çağının bahçe görünümüleri üzerine hiçbir ipucu vermese de La Fontaine bir büyük bahçe hayranıdır.

Fablları ve şiirlerinde La Fontaine'in bahçe betimlemelerinden çok bahçelerin yorumuna önem verdiği görülür. Bu eserlerinde yazarın okuyucunun kendi adımlarını izleyerek onunla birlikte bahçelerde doğanın özünü (ruhunu) keşfetmesini sağlamak isteğini görürüz. Aslında doğa sınırlarını herkese açmaz. Bugünün çevrecileri gibi Klasik Çağ'ın insanı "honnéte homme" için de doğanın özünü keşfedebilmek için onu yorumlamayı bilmek gerekir. Bu öz Klasik Çağ'da neo-Platoniktir, günümüz Amerika'sında ise neo-transandantalist. Bu saklı gerçeği anlayabilmek için La Fontaine'in öğrettiklerinde iki düşünce ortaya çıkar: Doğanın saklı anlamlarının sembollerini anlaşılır kılacak bir bahçe sanatının gerekliliği ve yorumcularla şairlerin yapıtlarıyla herkesi bu sembollerini yaratıcı bir biçimde yorumlamaya ve doğayı duyusunu ifade etmeye davet eden örnekler yaratması gereği.

Kültür, Politika ve Çevre Oktay EKİNCİ

Günümüz Türkiye'sindeki kültür ve çevre politikalarının siyasal süreçlerine baktığımız zaman, evrensel bir tanımlamayla "miras" adı verilen tarih ve doğa değerlerinin korunmasında kendilerini "muhafazakar" olarak kabul ve ilan eden kişi, grup ve partilerin "korumacı" (yani muhafazakar) olmadıklarını, buna karşın aynı değerlerin bir "birikim" olarak korunup yaşatılması yönündeki çaba ve isteklerin giderek artan bir oranda "muhafazakar olmayan" politik eğilim ve örgütlenmeler tarafından benimsendiğini ve desteklendiğini görüyoruz.

Aynı gözlemi daha açık vurgulayacak olursak, geçmişten gelen mirasın yarınlara aktarılmasında "tutucular" değil, ilericiler ve hatta "değişimden yana" olanlar çok daha istekli ve kararlılar. Siyasal söylem ve hedeflerini sürekli "geçmişten referanslarla" sürdüren ve neredeyse geçmişe bir "tabu" olarak bağlı kalınan öykünmelerle de bu söylemlerini dokunulmaz kılmaya çalışanlar ise kültür ve çevre değerleri karşısında tam tersi bir davranış içinde, şaşırtıcı bir duyarsızlık sergiliyorlar...

Acaba, bu çelişki gerçekten "şaşırtıcı" mıdır?

ya da bu, gerçekten bir "çelişki" midir?...

Bildiri, işte bu soruların yanıtını tartışmaya açarken, kültür ve çevre değerlerinin korunmasında "muhafazakar" olarak adlandırılan dünya görüşü ve politikaların sadece sıradan rant veya çıkar beklentileriyle olan yakınlıklarından ötürü değil, daha da temelde "felsefi strüktürleri" ve buna bağlı "vizyonları" açısından da "korumacı olamayacaklarını" kanıtlamaya çalışacaktır.

Buna karşın çağımızda ve gelecekte, geçmişin kültür, sanat ve bunlarla yoğrulan kentsel, çevresel değer ve geleneklerinin bir "yaşam ve uygarlık güvencesi" olarak yarınlara taşınmasında ise öncü rol ve tarihsel sorumluluğun en genel anlamda ilerici ve değişmeden yana politik tercihlerin önde gelen misyonu olduğu ve olacağı da aynı bildiride savunulacaktır... Çünkü, uygarlık tarihinin zengin kültür ve sanat birikimi, aynı anda insanoğlunun "yaratıcı ve tasarımcı gücünün" tarihidir. Böylesi bir birikimin bugün ve gelecek için eşi bulunmaz bir "esin kaynağı" olduğunu ise ancak insanoğlunun aynı gücünü "doğa üstü yönlendirmelerle" değersiz kılmayanlar görebilir ve savunabilir.

Fraktal Geometri - Fiziksel Çevrenin Armonisi

Ayşe ERZAN

Pisagor'un armoninin kurallarını keşfetmesinin üzerinden 2500 yıl geçtikten sonra müzik teorisine en önemli katkılardan biri fizikçiler tarafından yapılan şu gözlem olmuştur: müzik, sadece birbirine basit oranlarla bağlı frekanslardaki seslerden meydana gelmekle kalmamakta, aynı zamanda, birbirine basit oranlarla bağlı zaman ölçeklerinde kendisini tekrar eden motifleri ve bu motiflerin genlikleri (şiddetleri) arasında basit oransal bağıntıları da içermektedir. Hemen hemen aynı zamanda, göze hoş gelen karmaşık şekillerin, birbirine basit oranlarla bağlı ölçeklerde farklı motiflerin tekrarıyla oluştuğu ve bu motiflerin şiddetlerinin (vurgularının) da yine ölçeklerinin basit bir işlevi olduğu saptanmıştır.

Bu saptamalar, uzayın fizikçiler tarafından algılanmasında çok uzun bir zaman boyunca egemen olan "öteleme altında kendine benzerlik," yani basit periyodiklik yerine "ölçek değişimi altında kendine benzerlik" özelliğinin öne çıkması ile mümkün olmuştur.

Sanatın çeşitli dallarında, (yukarıda örneklendiği gibi müzikte, görsel sanatlarda, mimaride) istisna değil, neredeyse kural olduğu söylenebilecek bir algılayış,

yani birçok doğal sistem için uzayın (zamanın) birbiri ardından kendini tekrar eden tekdüze aralıklara değil, birbiri içine yuvalanan farklı ölçeklerdeki aralıklara bölünme eğilimi, fizikçilerin muhayyilelerini son 20 yıl içinde fethetmiş bulunmaktadır. Genelde "fraktal geometri" adı altında bilinen bu yaklaşım sayesinde daha karmaşık sistemler niceliksel olarak incelenebilmektedirler. Bu yaklaşımın getirdiği en son yenilik ise, birçok doğal sürecin zaman içinde tersinmezliğinin (entropinin artışı kuralının) geometrik bir temeli olduğu savıdır.

Laik Sanat - Kutsal Doğa Ernest Wolf GAZO

Bildiri, sanat ve çevre sorunlarını Plato'nun felsefesi, Bauhaus tasarımı ve Japon Kaya Bahçesi konuları üzerine yoğunlaştırarak irdelemeyi amaçlamaktadır.

Sanat ve Çevre - Çağımızdaki Durum Anthony HEYWOOD ve Kate HUGHES

Estetik, özellikle onsekizinci yüzyıldan bu yana, batı düşüncesi içerisinde tanımlanmış bir yer edinmiştir. Her ne kadar tanımlanmış olsa da, estetik, tartışmalar ve yeniden yorumlamaların konusu olmuş ve çok sayıda düşünür tarafından işlenmiştir. Bu düşünürler arasında en çok dikkate değer olanı, bu konuda alternatif bir uzlaşma öneren Kant'tır. Batı düşüncesinde Kant'ın estetik için tanımladığı yer, uzun bir süre sanatçı tarafından işgal edilmiştir: kimi zaman yıkıcı, ancak değişmez bir biçimde özerk bir mekan olan çok özel bir yer olarak.

Bundan böyle sanatçı bu mekanı işgal edemez. Artık yeni ve kaçınılmaz bir çevre bilinci varlığını göstermektedir. İronik bir biçimde, daha geniş ufuklara erişmeye odaklanmak sürekli amaçlar doğurmak zorundadır. Bugün biz bir estetik değil, sanatçı ve seyirci arasında gerçekçi bir bağ aramaktayız.

"Kendi içinde doğru ve özgün" olmaktır anahtar sorun. Bugün sanat metalaştırılmıştır. Bazı gizemli Rönesans genç prensleriyle temsil edilen gösterişçi tüketim biçimiyle değil, Marcel Duchamp'la başlayan baş döndürücü bir ikonoklastım aracılığıyla. Pazar yerindeki meta birçok koşulu yerine getirip yenilerini yaratır, ancak kendi özgünlüğünü tercih etmez. Bu konu, bildirinin Anthony Heywood'un çalışmalarından bazı örnekler sunarak ele alacağı yönünü oluşturmaktadır. Onun ürettiği çalışmalar iddialıdır ve doğal boyutlarında, kağıttan yapılan bir "Spitfire"dan televizyon setlerinden yapılan bir file kadar değişkenlik gösterir. Bu objeler birer kabuldür ve birçok anlamda birer kutlamadır. Kültürümüzün meta üretime bağlı olduğu ve sanatçının da kaçınılmaz ve içinden çıkılmaz bir biçimde bu sürecin bir parçası olduğu gerçeğinin kutlamasıdır. Çevresel çöküş özel dünyaların sınırlarını dikkate almaz; bu sınır ister bir sanatçının, ister bir filozofun özel dünyasının sınırları olsun.

Bu bildiri, içerik, değer ve maddesellik konularında ve hepsinden önemlisi, bu tartışmayı ilerletmek için sanatçının izleyiciyle nasıl bağ kurması gerektiği konusunda sorular soracaktır. Gösterilecek çalışmaların bazıları toplumun enkazını işler, bazıları kısa ömürlü malzemelerden inşa edilmiştir ve geleneksel olarak işlenmiş bronz, basmakalıp akıl yürütenlere değersiz görünmesi için kirletilmiştir. Bu nedenle bu çalışmalar maddi değer, tutarlılık, koruma ve manevi değer kavramlarını sorgularlar. Bunlar çevresel hasarın daha geniş ortamı ve koşulları içerisinde işlenecek konulardır.

Kant'a göre estetik, belirsiz (bulanık) öznellik ve esnek olmayan rasyonellik arasında aracılık edendi. Yeni estetik ise, hayatta kalmak ve çevresel felaket arasında aracılık eden olarak tanımlanabilir.

Sanat ve Hayatta Kalma: Kamusal Peyzajların Yeniden Planlanması

Patricia JOHANSON

Benim çalışmalarım yıllar boyunca saf estetikten melez olana, polyglot veya çok dilli olan tasarıma doğru bir evrim geçirmiştir. Bu tasarımlar bitkiler ve hayvanların hayatta kalmaları, insanın psikolojik, eğlence türünden ve işlevsel gereksinimleri, sanat ve alt yapının birbirine karışması gibi konuları birleştirmektedir. Bugün, doğayı fethetmemizi yaklaşık olarak tamamlamamızla kendimizi yeniden tasarımın eşiğindeyiz. Genetik kodların kurcalanmasıyla yaratıcı sanatçı ve işlevsel bilim adamı kaynaşmaya başlar. Bu noktadaki en çok zorlayıcı konu, artık bizim, doğadan aldığımız "izlenim" veya "imaj" değil, doğanın kendisi olmaya başlamamızdır. Geleceğin savaşı birbirleriyle yarışan biçimler arasında olmayacak; daha çok insanın üstünlüğü ve özerk ekolojik "peyzaj"ı arasında kontrol için yapılacak bir mücadele biçiminde olacaktır. Kendi çalışmamda öne süreceğim soru şu olacaktır: Benim tasarımlarım estetik, işlevsel ve topluma ulaşılabilirken aynı zamanda da esin kaynağı, ders kitabı ve gen havuzu olarak yaşayan doğanın kendi kendini devam ettiren müsrifliğini sürdürebilecekler mi? Sanatçılar, doğaya olan bakışımızı değiştirerek, biçem sorunlarının ötesine, kalım sorunlarına doğru hareket etmemize yardımcı olabileceklerdir.

"Çeyre"yi Çerçeveden Özgürleştirmek: Toprak Sanatının Alanları

Lewis JOHNSON

Toprak Sanatı, 1960'larda ABD ve İngiltere'de uygulandığı gibi, Minimalist sanata bir tepki olarak anlaşılabilir. Ancak nasıl bir tepki? Bu bildiride Toprak Sanatının zorlama (şiddet) şeklinde kendini göstermesine rağmen, sanatsal jestinin azalmasına devam eden ilgi ile Minimalizm'in bir nevi eleştirisini yaptığı tartışılacaktır. Nitekim, Richard Long ve Robert Smithson'un çalışmaları göz önünde tutulduğunda, Toprak Sanatı'nın bu zorlamasının (şiddetinin) sadece olumsuz bir yan taşımadığı da görülecektir.

Sanat alanının "ikileme"si - galeri ve sanat yayınları, bir başkası tarafından sık sık ziyaret edilemeyen bir yerde yapılmış olana tanıklık etmede veya onu izlemede başarısız kalır. Bu fırsatı bize veren, sanatla bağlantılı olduğu kadar, diğer etkinlikler ve yansıma şekilleriyle de ilintili olan "çevre"nin çağdaş problemidir.

Kentsel Alan, Etik, Gövde, Erotizm

Hasan Bülent KAHRAMAN

Kentsel alan, merkezi otoriteyle ikili bir ilişki yaşar. Bir yandan ona karşı çıkar, bunu sağlamak için belli bir cemaat anlayışı geliştirir, öte yandan da kendi içinde bir merkezi otorite kurar. Bu yanı sıra kentsel coğrafya, etik bağlamda önemli bir dönüşüme tanıklık eder. Oluşabilmesi için ötekini gereksinen etik, bireyin gerçekleşmediği bir zeminde kurulamaz. Bu nedenle cemaat anlayışının etik bağlamdaki tekabül yetleri başlı başına bir sorgulama alanıdır.

Bu bağlamda kent, başlangıçtan beri gövde ve cinsellikle bir ilişki içinde bulunmuştur. Günümüz dünyasında cinsellik kavramının her anlamda kazandığı etkinlik,

bir yandan yeni bir cemaat ruhu geliştirmekte, öte yandan yeni bireysel kimliklerin ifade zemini olmaktadır. Kaldı ki, kentsel mekandaki geçişlilik, çok-kültürlülük, kimlik sorunsalları ve yapısalcılık sonrası düşünce akımlarının gövde kavramına yönelik sorgulamaları bu olguları yeni bir ilişki zeminine oturtmaktadır. Merkezi otoritelerin kentsel alanda yer alan erotik imgeyle kurduğu sorunlu ilişki, gene kentsel alanın gövdeye dönük sorgulayıcı ve çözücü yaklaşımı bu bağlamda giderek öne çıkan bir başka sorunu oluşturmaktadır.

Bildiri bu sorunları irdeleyecek, gövde, erotizm, iktidar bağlamında kentsel mekanın yeni bir etik anlayışa olanak sunup sunmadığını sorgulayacaktır.

Kent Heykeli **Franz KAISER**

“Toplum mekanında sanat,” sipariş edilmiş sanat, toplum sanatı, mimarlık-içerisinde-sanat, anıt gibi pek çok sıfatla tanımlanabilir. Sözlük anlamları ile bu kelimelerin aynı nesneyi tanımlamadıkları açıktır ve sanat, başlangıcından beri her zaman toplum mekanına hitap etmiştir. “Toplum” sıfatı sanat kurumları dışında bir alanı ifade eder. “Toplum mekanında sanat” ve “ısmarlanmış sanat” terimleri çoklukla aynı anlamda kullanılırlar. Tarihsel olarak sanat, her dönemde ısmarlama olarak yapıldı. Ancak, kabul edilen sanat tanımı, sipariş beklemeden kendi için düşünün ve yaratan dehayı ön görür. Toplum mekanında sanat yapımı, fikirlerin uygulanmasındaki maliyet hesapları ve hukuksal zorunluluklar yüzünden sanatsal ifadelerin kısıtlanması anlamına da gelir.

Toplum mekanındaki sanat yapıtının, çevresindeki günlük kullanıcılarını memnun etmesi gerekli midir? Yoksa, bu yapıtın, özel duyarlılığı olan sanat çevresinin isteklerini yerine getirmesi mi gereklidir? “Toplum mekanında sanat”, “mimarlık-içerisinde-sanat”, “ısmarlanmış sanat” gibi terimler uluslararası kötü üne sahiptirler. Bu uluslararası uzlaşma şans eseri değildir. Sanat kurumlarının duvarları dışarısında bulunan iyi sanat eserlerinin birer istisna oldukları hakkında bir inanış vardır.

Toplumun karar verme mekanizmaları, bütçe sağlanması, inşaat mühendisliği hesapları, hava durumu, mimari mekan, toplum eğilimleri - tüm bu unsurlar kent heykelinin gerçekleştirilmesinde rol oynarlar. Böylece kent heykeli, kısıtlı sanat çevresinin sınırlarından öteye geçmiş olur.

Kırmızı Simgeler Toplulukları - Finlandiya’da Kaya Resimleri **Antero KARE**

Fennoscandia’da (İskandinav ülkelerinde) Taş devri ve Erken Bronz devrinden kalma, kaya tabanlarına oyulmuş ve boyanmış yaklaşık 12000 figür ve görüntü bulunmaktadır. Bu malzemenin 7000 kadarı son 20-40 yıl içerisinde bulunduğu için, bu tür sanatın değerini gerçekten anlayan ilk jenerasyon bizim neslimizdir. Tüm İskandinav tarihi bu erken çağ buluntularından söz etmez. Bu yapıtlar 7000-2000 yıl boyunca su veya toprak altında saklı kalmışlardır.

Finlandiya’da 70 kaya sanatı yöresi ve yaklaşık 1700 figür bulunmaktadır. Bulunan ahşap ve taş hayvan heykellerinin parçaları ve en önemlisi "elk" (bir geyik türü) mistik simgeleri temel referans koleksiyonlarını oluşturmaktadırlar.

Finlandiya’da Alta-Norveç veya Zalavruga-Rusya’da olduğu gibi yüzlerce simgenin yer aldığı ve epik öykülerin görüntülendiği büyük anıtsal panoramalar yoktur.

Finlandiya'daki en büyük anıt 80 figür içerir ve bu öykünün yorumu henüz araştırmacıları beklemektedir.

Son yıllarda, ilk çağ sanatına ilgi artmıştır ve yapılan yorumlarda farklılıklar görülmektedir. Sadece arkeologlar değil, sanat tarihçileri, tarihçiler, sanatçılar, jeologlar, astronomlar, doğa bilimcileri, fotoğrafçılar ve diğerleri de bu sanatın teması üzerinde yoğunlaşmışlardır.

Zamanı nasıl görselleştirebiliriz? Ekolojik devirler, kişilerin ve toplumun genetik bellekleri çağdaşlaşmıştır. Zaman ve yer katmanları, düzlemlerin ve ince derilerin olduğunu açığa vurmaktadırlar ve bunlar daha duyarlı aletlere ve organizasyonlara ihtiyaç göstermektedirler.

Yirminci Yüzyılda Sanat ve Estetik Eğitiminin Geleceği

Erica LAZAROVA

Bugünün tüketici toplumunun avantajları üzerine kurulu erkek egemen ve yaygın görüşün saçma karakteri *homo consumens*'in gelişmesini teşvik etmektedir. Kendi döneminin bir modeli olan insanlar değer sisteminin *sahip olmak* ve *var olmamak* üzerine kurulu olduğu bir çağın olumsuz eğilimlerini yansıtmaktadırlar.

Erasmus'tan Erich Fromm'a kadar, soydan geçme aristokrasi ve finansal aristokrasinin yerine yeni bir aydın aristokrasisi, hümanistlerin ideali olmuştur. Yeni insan, yirmibirinci yüzyılın insanı, yaratılış sürecindedir. Bugünün insanı "homo consumens" ("tüketen insan") veya "homo creator" ("yaratıcı insan") olmaya karar vermektedir. Onun seçimi etik bir seçimdir ve hem insanlığın geleceği hem de dünya kültürünün geleceği ile ilgilidir.

Bu durumda estetik eğitimin rolü daha da önem kazanmaktadır. Sanat ve sanat eğitimi yeni bir insan türünün şekillenmesine yardımcı olmaktadır, bu nedenle de, güzellik ve yaratıcı yaşamın habercisidir.

Peyzaj ve Çevre

Jacques LEENHARDT

Peyzajın genel bir tanıtımından sonra, ekolojik konuların peyzaj resminin kavramını nasıl değiştirdiği üzerinde durulacak ve çevreye ait sorunların kültürel boyutları irdelenecektir. Bu bağlamda çevre sorunlarının yalnızca bilimsel ve teknik bir alanda görülmesinin yeterli olmadığı ve bunların düşgücü vasıtasıyla insan zihnine eklenmelerinin gereği vurgulanacaktır.

Sanat ve Ekoloji

Alf LOHR

Alf Lohr, İngiltere'de kurmuş olduğu Ekoloji Enstitüsü hakkında bilgiler verirken sanat ve ekoloji ilişkisini irdelleyen bir konuşma yapacaktır. "Kamu sanatı ancak insanlar, çelişki, diyalog ve sürekli bir değişimi kapsadığı zaman kamu yasal olur." ABD'de 1980'lerin kamu sanatının postmodern durumunu araştırmak, yeni kamu sanatı alanında çalışan sanatçıları kültürel ekolojinin yeni bir anlayışına doğru yönlendirmiştir. Buradaki konuşma, sanat ve ekoloji araştırma projelerinin çevresel konuları, görsel sanatlar, yorum ve kaynak gelişimi araçları ile ilerletme yolundaki amaçlarını tanımlayacaktır.

Pirosmani Gerçekliğinin Özel Anlatımı **Guguli MAGRADZE**

Tanınmış Gürcü sanatçı, Niko Pirosmanishvili - Pirosmani, alışlagelmiş bir ressam değildi. Hiçbir zaman çıraklığın uzun yıllarını yaşamamış olan Pirosmani gördüğü her şeyi adeta içine çekerek kendi kendini eğitmiştir.

Pirosmani için fiziksel dünya, resmedilmesi gereken, yansıtılması gereken bir şey değildi: O, kendi dışında yeni bir dünya, yeni bir gerçeklik, var olana benzer ancak aynıysa olmayan, yaratılabilinen bir malzeme idi. Farklı bir ortamda ortaya çıkan ve başka bir şeyi kapsayan "fantastik gerçeklik" tanımını şu hususları yansıtmak için Pirosmani'nin sanatına uyar: Seçtiği ve yeniden ürettiği malzemenin güvenilirliğine bakılarak oldukça realist bir ressamdır, ancak bu malzemedeki algıladıkları, yaptığı etki açısından fantastiktir. Bu nedenle kişi hiçbir surette, onun çalışmalarına onun zamanındaki Gürcistan ve Tiflis "yaşamının bir tasviri" olarak bakmamalıdır. Bunun için, daha ayrıntılı ve doğru kaynaklar da mevcuttur. İşte bu yüzden, kişi onun çalışmalarında sanatsızlık görünüşüne aldanmamalı: o aldatıcı görünüşün arkasında karmaşık ve anlamlı bir içerik yatmaktadır.

Pirosmani için önemli olan kendisinin idealize ettiği, insan özünün yüce sanılarını, onun dünya üzerindeki rolü ve amacını, doğa ve diğer insanlarla olan ilişkisini net ve inandırıcı bir şekilde muktedir kılmak olmuştur. Bu sanılar, yıllar boyu şekillenen ve kendi folklorunu, ulusal karakterini ve özel yaşam biçimini ölümsüzleştiren Gürcü insanının düşüncelerinin hatırlatıcısıdır. Bir yandan ruhsal ve yücenin birleşmesi, öte yandan duyumsal ve dünyevi olmak, Gürcistan'ın en belirgin ulusal karakteristiklerinden biridir. Ayrıca, bu her iki ilke, Gürcistan'ın kültür ve sanatında en uç noktalarıyla ortaya konmuş durumdadır.

Pirosmani'nin tüm eserleri, bu gerçekliğin cesur transfigürasyonunun ve Gürcistan milli özelliklerinin ifadeleridir. Her milli kültürün, mutlaka global değer ölçüleriyle bağdaşması gerekli olmayan kendi değer yargılarına sahip olduğunu söylemeye bile gerek yoktur. Çoğu zaman, kendi ülkesinde gereğince itibar görmüş bir ustanın dış ülkelerde kibar bir tenezzül görmekten daha fazla bir şey görmemesi olağan, belki de yeterlidir. Ancak Pirosmani onlardan değildir. Onun adı uzun bir süre diğer ülke ve ulusların büyük ustalarının yanında yer almıştır: yirminci yüzyıl dünya sanatı gelişimini şekillendiren büyük ustalar.

Doğanın Pitoresk Üslubundan Peyzajın Yeni Estetiğine Doğru **Raffaele MILANI**

Tarihsel açıdan pitoresk, çevrenin ve doğanın görüntüsü ve yeniden kazanılması şeklinde yorumlanmıştır. Bu yorum, aynı zamanda bir olasılıkla peyzajla ilgili ilk önemli teoriyi de içermektedir. Barok ve Klasisizm'den Romantizm'e kadar üslup eleştirisi güzel, yüce, gotik, erdem ve benzetme temalarıyla bulunduğu noktalarda kesin bir duyarlılık ve kültürel alışkanlığın dinamiği üzerine kurulmuştur.

Onsekizinci yüzyıl Avrupası'nda, doğal güzellik ve sanatsal güzelliğin sürekli olarak yeniden düşünülmesi yoluyla, duyular ve imgelemin şekillenmesinde, pitoreskin popülaritesi, seçkin turizmi, resmin artan cazibesi ve bahçecilikteki yeni kriterler etkili olmuştur.

Son iki yüzyıl boyunca, endüstrileşmenin gelişmesi ve sanatların evrimi karşısında, farklı kültürler ve farklı ekolojik perspektifler için gelişen yeni bir duygu, çevrenin yeniden restorasyonu, düzenlenmesi, algılanması ve kırsal faaliyetler sanatın

farklı kollarında yeni ufuklara bağı gerçek bir peyzaj estetiğinin gelişmesine neden olmuştur.

Heteronomi ve Özgün Nitelik

Yasushi NAGATA, Shinichiro OSAKI ve Hiroshi YAMANAKA

1784'te Kant, "Aydınlanma Nedir" adlı tezinde aydınlanmayı insanlığın olgulaşmamışlıktan çıkması olarak tanımlamıştı. Bir yıl sonra, Ahlak Felsefesi'ni ortaya koyarken, adli bir kavram olan "otonomluğu" tanımlamıştı. O günden bu yana, "olgunluk" ve "otonomluk" kavramları, yalnızca politika ve ahlak için işlevsel bir ideoloji oluşturmamış, aynı zamanda modern sanat ve edebiyatın gelişmesinde yardımcı olmuşlardır. Bu bildiride, 1960 ve 1970'lerde Japon sanat ve tiyatrosunun, bu kavramları eleştirerek, o tarihlerde bütün Japonya'da entelektüel konumda yer alan radikal politik hareketlerle birlikte, anti-modernist hareketlere nasıl temel oluşturduğu incelenecektir.

O zamanın bazı anti-modern sanatçıları, sanatlarının yer aldığı ya da üretildiği "çevre" veya ortamı vurgulayarak, yapıtlarının "otonomluğunu" kuvvetle inkar etmişlerdir. Bir başka deyişle, yapıtların "heteronomi"si (dış etkilere bağımlı olmaları) ve ortamları sanatçıların ortak ilgi alanını ve stratejisini oluşturdu.

Modern Batı sanatı, "otonomluk"un entelektüel geleneği tarafından etkilenmekle, yapıtların "yer"e bağımlılığını yalnızca bir yan unsur olarak kabul etmiş, buna karşılık Japon sanatı yapıtları, üretilmiş oldukları ve sergilendikleri yer ile bağıdaşık olarak kabul edilme geleneğine sahiptirler. 1970'lerde "Mono-school" (Mono-ekol) adında bir grup Japon sanatçısı, bu geleneği canlandırmak için bir sanat sunuşunda yepyeni bir deneme yaptılar. Bitmemiş bir yapıtı, belirli bir "yer"de yerleştirerek yapıtın kendi estetik değerlerini içinde bulunduğu "yer" ve diğer nesnelere ilişkisine göre geliştireceğini ve ortaya koyacağını ileri sürdüler. Bu akımın, o sırada ABD'de başlayan Minimalist akım ile farklılıkları kıyaslanırsa Mono-ekolü'nün temel unsurları daha iyi anlaşılır. ABD'deki ve Mono-ekol'deki minimalizm, sanat yapıtında sanatçının öznelliğini en aza indirmekle birlikte, ABD Minimalizmi yapıtları seyircinin bedeni ile ilişkilendirmeye eğilim göstermiş, halbuki Mono-ekol'ü, yapıtları içinde buldukları ortamla ilişkilendirerek ortaya çıkarmayı amaçlamıştır.

Rönesans'tan bu yana, doğal manzara ya da kent görünümleri gösteri sanatlarında sahne strüktürü ya da arka plan olarak kullanılmıştır. Ancak, yirminci yüzyıl sanatçıları bir yanılsama değil bir çevre gerçekliği aradıkları halde, bu manzaralar seyircilerin kendilerini sahenin yanılsamasına terk etmeleri için kullanılmıştır. Bu durum, bize 1960 ve 1970'lerde Japon tiyatrosunun iki önemli akımını daha iyi tanıttacaktır. Juro Kara tarafından yönetilen "Jokyo Tiyatrosu", Noh veya Kabuki tiyatrolarının modernizm öncesi fikirlerini tekrar canlandırarak tiyatrolarını nehir kenarı ya da çevresi gibi oldukça özgün ortamlarda sahnelemiştir. Böylece Kara, bu tür marjinal ya da kozmik ortamların seyircinin kafasında uyandıracığı etkilerden faydalanmak istemiştir. Bununla karşıt, ikinci tiyatro hareketini temsil eden Shuji Terayama'nın "Tenjousajiki" Galeri'si, kentsel, homojen ve modern ortamlarda özgün tiyatrolar sunmuştur. Böylece, seyircinin modernlik ve gerçeklik ile olan takıntılarını yıkmaya çalışmıştır.

Aykırı Kartografi **Paul Gunnar OLSSON**

Bilinmeyenin içerisinde yolumu nasıl bulurum ve bugüne kadar bilinmeyenden küçük bir bakış yakalamama olanak veren o görünmez ışık nasıl meydana gelmiştir? Güvenmenin gerçekte anlamı nedir?

Bildirinin anahtar soruları bunlardır. Biraz daha keskin bir biçimde ifade edersek: Dağlar ve nehirlerin fiziksel dünyasında değil, toplumsal yaşamda sorgulanmadan kabul edilen bir dünyada, bedeninin beş duyusu kapsamında değil, kültürün altıncı duyusu ile yolumu nasıl bulurum?

Bu ürkütücü soruların yanıtı inanılmayacak kadar basit ve bundan dolayı da çok karmaşıktır: Biz yolumuzu görünmeyen görünmez haritaları yardımıyla ve pusulaların kuzey kutbunu gösteren manyetik ibreleriyle değil, sorgulanmadan kabul edilen "apriori"leri geçmişteki kabulleri ile buluyoruz. Bildirinin amacı, harita ve pusulanın, bu iki gemicilik aletinin nasıl yapıldığını bir az daha iyi anlamaktır.

Böyle bir anlayış arayışı, temsiliyetin klasik problemlerinden kaynaklanır. Bu nedenle bahis konusu olan, bir yandan oyma putların yapılmasına ve idollere tapınmasına karşı ikili yasağıyla İkinci Emir'in yorumlanması, diğer yandan Tanrı adının saygısızca kullanılmasından başka bir şey değildir. Bugün yapılacak olan tartışma, yirmi beş yüzyıl öncesinde yapılmış olduğu gibi, yolumuzu hala varlıkları geometrinin teorileri ve isimlendirme pratiklerinin kombinasyonuna dayanan enstrümanlar aracılığı ile bulduğumuzdur. Farkında olmadan, adını koymasalar da, Plato, Filippo Brunelleschi ve Immanuel Kant, "Kartografik Anlayışın Eleştirisi" diye adlandırılması gereken anlayışın ortaya çıkışına katılmışlardır.

Bu tezi desteklemek için bildirinin büyük bir bölümünde yaşamlarını görünmeyen görünmez haritalar üzerinde çalışmaya adanmış yirminci yüzyıl sanatçıları Kazimir Malevich, Marcel Duchamp, Alberto Giacometti ve Mark Rothko'nun çalışmalarına göndermeler yapılacaktır.

Bir İmparatorluk Ressamı: I. C. Ayvazovsky'nin Yapıtlarında Kent Görünümleri **Sema ÖNER**

Bu bildiri ile ondokuzuncu yüzyılın ikinci yarısında pek çok eser ortaya koyan ve deniz konulu yapıtlarıyla ünlenen Rus Resim Okulu'nun temsilcilerinden I. C. Ayvazovsky'nin (1817-1900) tuvalerindeki kent görünümüne yer verilecektir.

Bir imparatorluk sanatçısı olarak Ayvazovsky'nin bilindiği gibi Osmanlı Sarayı ile de yakın bağlantıları vardı. Sanatçı, uzun yaşam ve sanat süreci içinde Sultan Abdülmecid, Abdülaziz ve II. Abdülhamid'in saltanat yıllarında İstanbul'a birçok kez gelerek Osmanlı Sarayı tarafından konuk edilmiş, saraya sunduğu tablolar ve yüzyıl sonunda İstanbul'da açtığı sergiler nedeniyle Osmanlı sultanları tarafından nişanlarla onurlandırılmıştır.

Ayvazovsky'nin konu ile ilgili seçilen yapıtları çoğunlukla Osmanlı Sarayı'na sunduğu tablolarındandır. Bu yapıtlar aracılığı ile sanatçının, döneminin kentlerini betimlerken ortaya koyduğu kişisel yorumu ve sanatçı-çevre ilişkisi örneklendirilecektir. Diğer taraftan sanatçının kent betimlemeleri, Osmanlı Sarayı'na eser veren çağdaşı diğer batılı sanatçıların kent yorumları da dikkate alınarak değerlendirilecektir.

“Doğada Sanat” Üzerine Düşünceler **Herman PRIGANN**

Zevk/zarafet konusunda hükme varıcı bir kuram olan Klasik Estetik Kuramı, güzelin algılanmasından değil, onun yargılanmasından/değerlendirilmesinden söz etmektedir. Sanat yapıtlarının kuramı olan bu kuram, sanatsal çalışmaların sonuçları ve bunların sonsuza dek kalıcılığı üzerinde yoğunlaşmıştır. Dolayısıyla tüm değişiklikler ortadan kaldırılmalıdır. Bu perspektiften bakıldığında, bir "peyzaj" sanatının nesnel metaforlarının güzelliği anlaşılabilir.

Sanat, geçmişte ve günümüzde, bizim Doğa deneyimimizin ve onu algılamamızın bir sismografik kaydı ve gösterimidir. Onun yorumu, dış dünya, doğanın hızla değişen maddi dünyası ile, bizim bu evrensel olgular içerisindeki iç dünyamız, psikolojik varlığımız arasındaki diyalogun şifreleridir. Böylece sanat, bu ilişki içinde bizim kendimizi anlamamız için bir "imge" dilidir.

Doğada sanat, peyzaj sanatıdır. peyzaj sanatı somut resim sanatıdır, gerçekte varolan şeylerle resim yapar ve aynı zamanda da mekanda heykel sanatıdır. Zaman, bu sanat yapıtları üzerinde biçimlendirici ve değiştirici bir etki yapar.

Nesnel metaforlar da zamanı, nesnenin kendi üstünde ve içinde değişiklik yapan bir hareket olarak içermektedirler. Metaforlar, nesnenin estetik programında, değişikliğin görüntü biçimlerinde duyularla algılanabilir. Sanat yapıtları, hem tarihsel bir varoluş, hem de bir geçicilik anlamında, doğada (peyzaj) devamlı değişime açıktır.

Sanat-doğa diyalogunun şimdiye dek gösterimi ile farklı olan, ona ayrılan yeni mekanıdır. Klasik ifade biçiminde Doğa, bir görüntü/hayal olarak gösterilirken, şimdi bu diyalog Doğanın içinde olmaktadır. Bunun sonucu olarak, sanatın imgesel dilinde ontolojik ve bilimsel bir kavram olan Doğa, kendini ya bir obje - yapısal mekan ya da bir geoglyph - toprak sanatı olarak sergilemektedir.

Bir diğer deyişle, bu sanat, peyzajın tarihselliğini ve maddeselliğini Doğanın yeni bir ifade biçiminde birleştirmektedir ki, o da bizim, bu sonsuz değişim sürecinin ayrılmaz bir parçası olduğumuz ve onunla bütünleştiğimiz gerçeğidir. Doğanın içinde saklı olma deneyiminden, bu sanatın bir "Açık Durum" estetiği olduğu anlayışı doğmaktadır. Bunun anlamı ise, algılandıkları aktüel durumları da, bu sanat yapıtlarının veya çalışmalarının hiçbir zaman bitmiş olmadıklarıdır. Onların algılanmasında dünün, bugünün ve geleceğin eşzamanlılığı vardır. Bu çalışmalar, zaman içerisinde, estetik değerlerini koruyacaklarından dolayı da, burada, bir Ekolojik Estetikten söz edebilmekteyiz. İnsanlığın varoluş ilişkilerine ait bilgilerimiz arttığı oranda da, estetik biçimde değiştirici bir güç olarak karşımıza "Entropi" çıkmıştır. Bu açıdan bakıldığında Doğa-Kültür Sanatı birbiri ile bir ortak yaşam (sembioz) içindedir.

Geçiciliğin Estetiği, Doğa ile diyalogda sanatsal çalışmaların metaforlarla bütünleştirilmesi, gözleri yeniden bizim bu dünyadaki varoluş gerçeğine çevirmekte yardımcı olacaktır. Bu deneyimde bir mutluluk, değişen herşeyde, zamanda ve mekanda saklı olduğumuzun yeniden keşfi gibi bir mutluluk bulmak olasıdır.

Sanatsal Zihniyetin bir Biçimi: Apsheron Peyzajı **Dilara Vahabova RAFIG**

Çağdaş Azerbaycan Resmi'ndeki en önemli eğilimlerden biri peyzajdır. Doğanın basit bir görüntüsü veya kentsel, endüstriyel peyzaj gibi bu tarzın geleneksel biçimlerinin yanısıra, Apsheron peyzajı vardır ve bu peyzaj Azerbaycan Resim Okulu'nda oluşturulmuş bir tarzdır. Bu tarzın genel görünümünü ve karakterini belirleyen şey

Apsheron yerleşiminin bir bölümü veya Hazar Denizi sahil şeridinin bir parçası olmaktan çok sanatsal anlatımın özgül tavrıdır. Yoğun doku çeşitli renk tabakalarından ve karmaşık renk düzenlemelerinden oluşmaktadır. Doğal formlar bir bütün oluşturmakta, soyut seviyelere ulaşmakta ve böylece de obje kompozisyonları bir çeşit "heyecan verici mesaj"a dönüşmektedirler. Tüm bunlar, kuşkusuz saf tarz çerçevelerinin dışına çıkar ve felsefi peyzajın ulusal tipinin oluşumunu belirler. Bu, sakin ve yüce bir düşünce de olabilir lirik hatıralar da; aynı zamanda kavramların veya ruh hallerinin kişileştirilmesi hali de. Ne olursa olsun, Apsheron peyzajının ana düşüncesi doğa güzelliğinin yüceltilmesi değil, "yaratıcı ben"i her bir sanatçının felsefesi, düşünce yapısı ve bireysel imgelemi aracılığıyla dönüştürülen doğal çevrenin görüntüleri ile gözler önüne sermektir. Bunu bir peyzaj imgelemi şeklinde tanımlamak, anlatım aracı veya sanatsal anlayışın bir biçimi şeklinde tanımlamaktan daha uygun olacaktır.

Çağdaş Azerbaycan Resim Okulu Apsheron peyzajının tipik özellikleriyle, anlatımsal araçlarıyla, doğa ve insanın organik birlikteliğinin sorunlarına olan özel ilgisiyle bütünüyle yerleştirilip tanıtıldığı yerdir. Buradaki asıl içerik, anavatana olan sevgi ve bağlılığın, kültürel mirasın ve başlı başına resmin anlatımıdır.

Azerbaycan edebiyatında insan ve doğa arasındaki içsel ilişki temasının yaygın oluşuna dikkat edilmesi gereklidir. Böylece, Apsheron peyzajı biçiminde anlatılan "peyzaj imgelemi" genel anlamda Azerbaycan kültürünün en önemli ve karakteristik özelliklerinden biri iken, özel anlamda da Modern Azerbaycan Resmi'nin en önemli ve karakteristik özelliklerinden biri olmaktadır.

“Yengecin Nostaljisi” (Yeni bir Ekolojiye Doğru)

Rene REBETEZ

Yengecin Nostaljisi René Rebetez'in "Işığın Odisesi" (The Odissey of Light - Bilim ve Sufizm) adlı kitabından bir bölümdür. Bu bölümde Rebetez, günümüzün ideoloji krizi karşısında, insanoğlunun evrensel düzen içindeki hiyerarşide yerinin yeniden oluşturulması gereğini savunmaktadır. Kitapta Sufi ustalarının ezelden beri bildikleri ile çağdaş bilimin (Kaos Kuramı, Astrofizik vb.) uzantılarının karşılaştırmalı analizi yapılmaktadır. Burada Rebetez, ışığın, tüm ona atfedilen anlamlarıyla, ruh ve maddenin ebedi ikileminde sentezlenmesinde Sufi felsefesinden yararlanmakta ve bunu elle tutulan gerçekle desteklemektedir.

Sufi öğretilerinden çıkarılan ve biyoloji ile desteklenen bu düşünce, bize insanoğlunun doğanın bir parçası olmasının yanısıra, kozmosun tüm boyutlarını ve krallıklarını, bu boyutlara özgü yetenekleri ile birlikte kendinde biraraya getirdiğini anımsatmaktadır. Buradan varılan ise "gerçek bir ekoloji", (kozmetik ekoloji) görüşüdür: Dünyanın ekolojik bir hiyerarşisi.

Dolayısıyla, insanoğlunun edilgen "endüstri toplumu insanı" imajının, doğanın, tüm dünyanın ve çevrenin temelden bir revizyonu gerekmektedir. Bunun yapılabilmesi ancak, geçmiş çağların bilge kişilerinin kozmik dünya görüşleri ile günümüz biliminin evren imajının kesiştiği bir panorama yaratmakla olabilir.

Al-ghazali, "insanoğlunun gerçek büyüklüğü onun sonsuza dek gelişme yeteneğindedir" der. Ancak insanoğlu yozlaşmaktadır. Bir yandan giderek ilerleyen ruhsal bir antropi (çöküntü) yaşarken, diğer yandan ona orantısız olarak egosu (maddi bir "ilerleme" hayaline kendini kaptırarak) genişlemektedir.

İki boyutlu insan, üretim ve tüketim insanı, evrensel organizmanın homeostasis'ini (dengesini) tehdit eden bir virüs halini almıştır. Eğer onun bilincini diğer

boyutlarda arttıracak, yeniden canlandıracak bir sürece yer yoksa, insanoğlu kendi öz varlığını kaybedecek kadar yozlaşabilir: "İnsan türü de evrim sırasında yok olan diğer büyük canlı türlerine katılabilir. Bizim vazgeçilmez olduğumuz zaten hiç bir zaman iddia edilmemiştir."

Herşey Yerinde mi?

Hester REEVE

Bu bildiri çevresel felsefe ile artan sorular ışığında, sanatçı Andy Goldsworthy'nin popüler doğa sanatı çalışmalarını inceleyecektir. İncelenen sanat eserleri, doğadaki çeşitli biçimlerle etkileşim içerisinde olan sanatçının kişisel heykel çalışmalarıdır. Her ne kadar sanatçının geçirdiği bir süreç olmasa da sergiler ve geniş çaplı röprodüksiyonlar aracılığıyla "güzellik" ve dolayısıyla doğadaki "değer"ler için "kabul edilmiş" belirleyicilere dönüşen ve bu sebeple de yazarın eleştirel ilgisini çeken, onun çalışmalarının fotoğraf dokümantasyonudur.

"In keeping" veya "yerindedir" terimi, eski sanat eleştirmenleri tarafından kullanılan modası geçmiş bir terimdir. Bu terim, özellikle manzara tarzının estetik standartlarını yerine getiren peyzaj resimleri için kullanılırdı. Diğer bir deyişle, bütünü içerisinde şiirsel bir etki uyandıran resme "yerindedir" denirdi. Bildiride, doğaya bakışı konu alan veya çalışmalarımızın esin kaynağı olan herhangi bir sanatsal "yerindedir" in eş anlamlısının, sanat veya sanatçının "Doğa nedir?" ve "Doğayı nasıl tanıyoruz?" hileli sorularının ciddiyetinden ne denli haberdar olduğu şeklinde yorumlanması gerektiği tartışılacaktır. Tüm estetik çekicilikleri ile Andy Goldsworthy gibi sanatçıların çalışmaları bu sorulara yer vermemektedir. Minimalist Estetik, Goldsworthy çalışmalarının son görüntülerinde çevresel bilinçten daha etkili olmuştur.

Yazar, bildiride Goldsworthy'nin çalışmaları hakkındaki eleştirilerinde fazla sert olduğunun bilincindedir. Buna rağmen, eğer "doğayı önemseme"yi kendi sanat süreçlerinin raison d'etre'i olarak alıyorsa, komplike "areana" sanatçıların okuyucularına müdahale ettiklerini hatırlatma amacını yerine getirmektedir.

Bildirinin giriş kısmı, sanatçılar ve onların çevresel sorunlarla olan ilişkilerini araştıran yayınların giderek artan sayılarını olumlu olarak değerlendirmekte ve bu tip "proje"lere destek vermektedir. Sonuç bölümü ise, herhangi bir sanatsal gündem için bir çerçeve getirmemekte, yerine, uygulayan ve "düşünen" sanatçılara akıllarında tutmaları için bazı olumlu ilke ve prensipler sunmaktadır.

Tarih Belgeleri Olarak Haritalar

Günel RENDA

Haritacılar dünyanın çeşitli yerlerini çizerken buraların yalnız topografik ayrıntılarını değil tarihlerini de belgelemişler ve aslında haritacılığın yalnız bir bilim değil aynı zamanda bir sanat olduğunu düşünmüşlerdir. Nitekim kimi haritalardaki kent tasvirleri, giysiler, bitkiler, hayvanlar ve hatta portreler bu haritalara sanat yapıtı niteliği kazandırmıştır. Haritacılık ve ressamlık arasındaki bağ Roma ve Ortaçağa kadar iner, ancak Onaltıncı yüzyılda coğrafya biliminin ilerlemesi ile İtalyan, Katalan, Portekizli ve Osmanlı haritacıları tarafından çok sayıda deniz haritası üretilmiştir. Portekizlilerin keşifleriyle yeni ticaret yollarının açılarak deniz trafiğinin hızlanması, Akdeniz ülkeleri arasında çıkan çatışmalar ve birbirini izleyen deniz seferleri sağlam coğrafya bilgisi sağlayacak atlasların ve deniz haritalarının üretilmesini gerektirmiştir. Bu dönemde Venedik, Katalan ve

Osmanlı atölyelerinde yapılan kimi haritalar ünlü kişilere ve zengin koleksiyonculara sunulmak üzere hazırlanmış özenli kopyalardır. Rengarenk boyanmış ve yazılı açıklamalarla zenginleştirilmiş bu haritalarda sıklıkla kent ve liman tasvirlerine rastlanır. Bu tür bezemeli haritaların incelenmesi, Akdeniz'deki farklı kültürlerin etkileşimini ve özellikle Osmanlılarla Akdeniz ülkeleri arasındaki siyasal ve kültürel ilişkileri ortaya koymaktadır. Örneğin, Osmanlıları Anadolu'da görmek Katalan ve İtalyan haritacıları için üzücü bir gerçektir. Nitekim Maiolo, Reinel veya Freducci gibi haritacılar Anadolu'daki İslam egemenliğini bir sarıklı figür veya hilal ile simgelerken, İstanbul'un göklerine kocaman haçları veya Karadeniz'e Ceneviz bayraklarını yakıştırabilmişlerdir. Onaltıncı yüzyıl tarihi ile daha yakından ilgili görünen Agnese ise Beyazıt'ın Timur tarafından yenilmesini ya da Suriye ve Mısır'ın Selim tarafından ele geçirilmesini kaydetmiş ama Osmanlılara geçmiş olan Rodos'u hala bir Hıristiyan flaması ile gösterebilmiştir. Osmanlı haritacılarının yaklaşımı da dikkat çekicidir. Kanuni döneminde ünlü denizci ve kartograf Piri Reis Venedik gibi Avrupa limanlarını betimlerken kentin efsanevi yönünü, öncelikle San Marko reliktlerinin efsanesini vurgulamakla yetinmiştir. Öte yandan bir Müslüman kenti olan Kahire'yi tüm topografik ayrıntılarıyla çizmiş, Anadolu kıyılarını daha da içtenlikle, tarihi kalıntılarıyla birlikte resimlemiştir. Onyedinci yüzyılda coğrafyacı Ebubekir, Roma kentini, Türkçe'de ele geçirmek istenilen kent için kullanılan "Kızıl Elma" adıyla tanımlamıştır. Bu tür haritaların görsel değerleri kadar tarih belgeleyici yönleri de vardır. Haritaların sanatsal özelliklerini değerlendirmek sanat tarihçilerine düşer çünkü bunlar bir yandan tarih belgeleyiciliği yapmaktadırlar, öte yandan da tarih içinde gezen haritacının dünyasını, onun imgelemine ve haritacı-ressam kimliğini sergilemektedirler.

Dalganın Estetiği **Barbara SANDRISSER**

Aristo hiçbir yaratığın cezir sırasında olmadığı sürece ölmeyeceğini iddia etmiştir. Leonardo da Vinci dalga hareketlerini nefes almakla karşılaştırmış ve her nefesin dünyanın her yerinde farklı olduğunu fark etmiştir. Gerçekte tüm sahil kültürleri dalgaların sahile çarpmaları hakkındaki hikayeleri, ritüelleri, ve batıl inançları içlerinde barındırıp besler. Bazıları onlardan "öpmek" diye söz ederken, diğerleri ona "dokunuş"u daha uygun görmüştür. Portekiz, Britanya ve Galler Ülkesi'nde gelgit zamanında doğduğumuz, geri çekildiğinde ise öldüğümüze inananlar vardır. Endonezya'nın bazı kesimlerinde, ölmüş kişi yakılma töreninden sonra denize geri verilir. Çin'de ise ejderhaların dalgalar üzerinde yaşadıkları, onlarla dalgalandıkları söylenir.

Dalgalar bizi ipnotize eder, ilgimizi çeker, şaşırtır ve onları kontrol edemediğimiz için bizi kızdırır. Gerçekte onlar bizi kontrol eder (herhangi bir yüzücü, deniz kaptanı veya sörfçüye sorun). Nefesimiz, belirli aralıklarla içimize çekebilmemiz ve dışa verebilmemiz yaşamamızı olanaklı kılar. Denizin kabarık nefesi, bizim kara yaratıkları olarak, uzun zaman önce denizi evimiz olarak reddederek ve ölüm dışında ona hiçbir zaman dönemeyecek denli kırılgan olduğumuzun güçlü bir hatırlatıcısıdır.

Yüzyıllarca, bilim adamları su, ışık veya ses dalgalarının kinetik enerjisini incelemişlerdir. Estetik bir fenomen olarak onların anlam ve önemleri, mimarlık (gerek deniz gerekse kara ile ilgili), peyzaj mimarlığı, dans, şiir ve görsel sanatlarla olan ilgileri pek çok insana olağan gelmiş ve küçümsenmiştir. Hareketli oluşları onların estetik değerlerinin ayrılmaz bir parçasıdır ve bizim çevre algımıza bir meydan okumayı temsil eder. Hokusai'nin çok hareketli ancak zamanda dondurulmuş "Büyük Dalga" adlı resim ve tahta kalıpla basılmış çalışmasındaki gerilimi kim anlamazlıktan gelebilir ki?

Bu bildiride dalgaların estetiği ve fiziği, onların parıldayan köpüğü ve onlardan etkilenen hava ve toprak kenarları incelenecektir. Türkiye, Yunanistan, Japonya, Çin, ABD, Britanya ve diğer birçok ülke dahil, tüm dünyadan edebi ve görsel kaynaklar kullanarak çevre ile ilişkili dalga estetiğine bakılacaktır.

Çevredeki Doğanın Sahnelenmesinde Kültür Önay SÖZER

Bildiri, fenomenolojik izleyicinin Husserlian paradoksundan yola çıkar. Bu izleyici bir yandan kaçınılmaz biçimde yaşayan dünyaya ("doxa"ya) bir obje olarak bağlıdır, bir yandan da transandantal bir özne olarak bu "doxa"yı kurmak istemektedir. Benzer şekilde, bilgi veya yetenek sahibi bir insanın doğayla ve kendi kültürüyle olan ikili ilişkisi, kişinin kendi kültürü ve kültürel kimliğinin aktörü olarak kalmasına rağmen doğayı izleyen bir varlık olarak, mecazi biçimde birçok yazar (Heidegger, Sohrodinger, Levinas) tarafından tanımlanmıştır. Amaç bu ürkütücü imajın paradoksunu göz ardı etmek değil, burada bir sahne gibi düşünülen, oyuncuların izleyici, izleyicilerin ise oyuncu oldukları bu dehşetli manzara içerisinde çevremizdeki tüm bu olup bitenlerle nasıl yaşadığımızı göstermektir. Bugün kültürel ve teknolojik çevremiz, eskilerin "physis"inin sahnelendiği ve sözde doğa kanunlarının sürekli olarak gösterilere ve temsillere dönüştürüldüğü bir platform halindedir. İletişim teknolojilerinden, "Başkalarının Başkalaşmaları"na (Otherness of the Other) kadar günümüzün birçok karmaşık sorunları, doğanın bu şekilde kültürel çevre olarak sahnelendirilmesine tanıklık edebilmektedirler.

Denizin Kültürel Ekolojisi Sargun A. TONT

Denizin neden insanların, özellikle de sanatçıların ilgilerini bu denli çektiği sorusu, birçok insanın inanç ve edebiyatında tekrarlanan üç ana temanın incelenmesiyle yanıtlanılabilir:

1. Tüm yaşayan varlıkların anası denizdir.
Denizle çok yakın ve karmaşık ilişkileri olan Güney Denizlerinin Maori'lerinden (Yeni Zelanda yerlileri) hiçbir zaman deniz görmemiş Orta Asya'daki Türk kabilelerine kadar birçok kozmogonide deniz, tüm yaşayan varlıkların anası olarak bilinmiştir.
2. Denizdeki yaşamın sert gerçekleri ve onun tam karşısı denizin hayli idealize romantik düşüncesinden kaynaklanan ebedi zıtlasma.
Denizin cazibesi gemicilerin hayali veya gerçeğe dayalı hikayelerinde doğrulanabilir. Bu insanlara alternatif sunulsa da, şiddetli güvensizliklere ve korkulara rağmen denizdeki yaşamı seçerler. Bu çelişkinin örneklerine birçok kültürün edebi hikayelerinde rastlamak mümkündür: örneğin, İngiliz şiiri "The Seafarer" ("Gemici") ve İran masalı "Denizci Sinbad".
3. Ölümün sular üzerinde son yolculuk ve denizin son dinlenme yeri olması teması.
Eğer deniz yaşayan tüm varlıkların anası olarak biliniyorsa, her şey söylendikten ve yapıldıktan sonra yine anaya dönmek bu bağlamda doğal bir sonuçtur. Son yolculuk, pek çok yazarın çalışmasında verimli ve yaratıcı bir metafor olarak kullanılmış ve birçok kültürde denizde gömülmek bir onur sayılmıştır.

Çevresel Sanat ve Peyzaj: Değişen Bazı Tanımlar

James WINES

Bu bildiri, çevresel sanat, peyzaj mimarlığı ve binalar arasındaki yeni ilişkileri gözden geçirmekte ve bugün her biri kamu mekanında yer alan objeler olarak sayılmaktan çok birer kamusal mekan olarak yorumlanabilen kentsel sanatlar arasında bir entegrasyon önermektedir. Bu öneri, bir sanat biçiminin başladığı ve diğerinin sona erdiği birçok geleneksel tanımı değiştirmektedir.

Geçmiş

On yıl öncesine kadar, görsel sanat ve şehirlerdeki kamusal mekan genelde mimarlığa yapılan ekler şeklinde görülürlerdi: Daha sonra eklenen hoş dekoratif şeyler. Burada binaya yıldız olarak bakılırken, heykel ve bitkilendirme yardımcı aktörler olarak görülürlerdi. Bu dar görüşlü hiyerarşi, en belirgin özellikleri hermetik objelerin uyumsuz koleksiyonları olan, yama işi kent merkezlerinin sonsuz kalabalıklaşmasıyla sonuçlanmıştır.

Bugün, belediyelerin ekonomik düşüşü tersine çevirmek ve kendi "yaşam niteliklerini" kurmak gereksinimiyle ilgili, yeşil alan ve görsel sanat için kentsel bir rol ortaya çıkmaktadır. Çevresel sanat ve peyzajın yeni kavramları aracılığıyla olduğu kadar, park alanları, tarihi restorasyonlar ve sanatların bütünleşmesine yenilikçi yaklaşımlarla yeniden canlandırma için kısmi bir çözüme ulaşılmaktadır. Bu estetik yorumlar, "Disney"imsi tema parkları, suni olarak "tarihselleştirilmiş" bina cepheleri, lolipop ağaçları, "pop art" heykelleri ve dekoratif sokak mobilyaları gibi çözümlerin tamamen karşısındadır. Yeni çevresel sanat kavramları, bugün genişleyen kent merkezlerinin ekolojik ve kültürel standartlarının daha yüksek bir düzeyde tanımlanabileceklerini gösterme çabasındadırlar.

Çevresel Sanat ve Peyzaj

Kamusal sanatın yeni bir vizyonu için kaynak malzemeler olarak topografya, bitki örtüsü, mimari ve "kuşatan duyarlılık" gibi kentlerin en güvenilir fiziksel ve psikolojik karakteristiklerinden yola çıkarak bölgesel betimlemelerin kullanımı.

Doğada bulunan ekolojik modeller üzerinde kurulu "entegre sistemler" in felsefelerinin bir uzantısı olarak çevresel sanat kavramı.

Kentsel tasarımda sanatçının mimar veya plancıdan daha yetkin bir güç kazandığı, tersine işleyen bir profesyonel statü.

Bu yüzyılın daha erken tarihleri, Endüstri ve Teknoloji Çağı'ndan bugünün Enformasyon ve Ekoloji Çağı'na kadar İkonografinin değişimini yansıtan yapı sanatlarının tümünün gözden geçirilmiş bir yorumunun gelişmesi.

İzleyicinin koşulların ve çevrenin tümünü algılamasını arttıran, diğer bir deyişle, insanların yaşadıkları yerler hakkında bilgilenmelerine izin veren bir araç şeklinde yorumlanan sanatın, düşünceler ve referansların birleşmesi olarak kamusal sanat olarak fonksiyonu.

Sanat ve Çevre: "Eski bir Tartışma ve Yeni Sorunlar"

Richard WOODFIELD

Endüstri Devrimi ile sanat ve çevre arasındaki ilişkiyi konu alan bir dizi tartışma çoğaldı. Bu tartışmalar bugün yıkılmış olan modernist gelişmenin özel bir koluyla altüst edilmiştir. Bu tartışmaların yeniden gündeme getirilmesinin tam zamanıdır. Ancak bu, Sanat ve Süsleme, Güzel Sanat ve Uygulamalı Sanat, "High Art" ve Popüler Kültür arasındaki zıtlıkların üzerine önceden kurulmuş olan dar bir sanat tanımının kabul

edilmesiyle olamaz. Tersine, ondokuzuncu yüzyılda ortaya çıkan sanatsal üretimin tarihi geçerliğinin hesaba katılması ve kabullenmesiyle olacaktır. Tartışmayı yeniden canlandırmak için tarihten bazı dersler almamız gerekmektedir.

Alt-Başlık: Politika, Kültür ve Çevre
Zeynep Yasa YAMAN

Çevreleyenleri açısından bakıldığında “sanat” için, kültürel kuşatanlarıyla varoluşu arasındaki bir çelişkiden, belki de bir ikilemden söz etmek gerekiyor: Zamana uymak ve ondan bağımsızlaşmak. Öte yandan, katmanlaşmış ve bağlaşılmış özellikler bütününe yansıtan “sanatçı yarattığı”, varlığını onaylayan toplum ve başka kültürel ortamlarla etkileşimi bağlamında çevresel bir oluşumdur. Etkileyen/belirleyen temelinde, yayılcı kültür çevreleriyle ilişkisi açısından irdelendiğinde, Türkiye'deki sanatsal çevrimin ana unsurları açığa çıkmaktadır.

Türk görsel sanatlarında çevre/mekan oluşumu, sanatçının çevre algısı, yapının konusu olan ya da yapıya yansıyan çevre, bu seçimi belirleyen kültürel ortam ve politikalar, özetle sanatçının tarihsel/doğasal özgünlüğü ve ortamı içinde ne gördüğü, anlatmak istediğini nasıl görselleştirdiği, hangi çevre içinde sunduğu, nasıl bir çevre yarattığı ve bunun nedenleri bildirinin konusunu oluşturmaktadır.

ÇEVRE SANATI ATÖLYELERİ

Atölye I

Düzenleyen: Gönül GÜLTEKİN

İstanbul, Ankara ve İzmir'den tanınmış Türk sanatçılarının çalışmalarına yardımcı edecek öğrenciler istenmektedir. Sanatçılar: Suzy Hug Levy - Cengiz Çekil - Osman Dinç - Uğurcan Özberki - Serhat Kiraz - Safa Sağlam - Nur Gökbulut - Ayşegül Türk - Deniz İskender - Antero Kare.

Atölye II - Devinen Doğa

Sanatçı: Herman PRIGANN

Bu çalışmayı sanatçı asistanı Vera David ile birlikte gerçekleştirecek ve sessizlik ve mekan, peyzaj, madde ve nesnelere, metaforik nesnelere ve yontusal mekan gibi üç ana tema etrafında, teorik ve pratik olarak, bulunmuş nesnelere yapılacak enstalasyonlarla gerçekleştirecektir. Çalışmalar video ve fotoğraf ile belgelenecektir. İsteyen öğrenciler fotoğraf ve video çekmek üzere çalışmalara katılabilirler.

Atölye III - Uçucu Anlar: Doğada Altın ve Gümüş

Sanatçı: Barbara SANDRISSER

Mimar/Sanatçı Barbara Sandrissere doğadan bulunan malzemelerle çalışmayı yürütecektir. Bu çalışmaya 15 öğrenci alınacaktır.

Atölye IV - Hurda Heykel Atölyesi

Düzenleyen: Bedriye KABA

Ankara'nın Hurdacılar sitesinde isteyenler hurdalardan heykel yapabilecekler, bunları sonradan ODTÜ ya da kentin farklı mekanlarında sergileyebileceklerdir.

SANART '97, "SANAT VE ÇEVRE" SEMPOZYUMU **KATILIMCILARININ BİYOGRAFİLERİ**

AKBULUT, URAL

Lisans eğitimini ODTÜ, Kimya Bölümünde (1969) tamamlayan Prof. Akbulut 1970'de yüksek lisans, 1973'te Güney Florida Üniversitesi'nde doktora eğitimini tamamladı, bugün ODTÜ Kimya Bölümü profesörüdür. Maryland Üniversitesi, Londra Üniversitesi QMC, ODTÜ ve Ankara Üniversitelerinde çeşitli konular üzerinde çok sayıda araştırması vardır ve ODTÜ (Türkiye), Güney Florida Üniversitesi (ABD), Maryland Üniversitesi (ABD), TÜBİTAK (Türkiye) ve İngiliz Kültür Heyetinden farklı ödül ve burslar kazanmıştır.

AKSOY, MEHMET

Mehmet Aksoy 1967'de İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Heykel Bölümü'nü bitirdi. 1970-1977 yıllarında devlet bursuyla yurt dışına gitti. Berlin Türk Akademikler ve Sanatçılar Derneği'nin kurucu üyeliğini ve Başkanlığı'nı da yapan Aksoy, birçok yarışma kazanmış ve ödül almıştır. Bunlar arasında Kranoldplatz Heykel Sempozyumu (1982-1986), "Berlin İnsan Manzaraları" Heykel Sempozyumu (1984-1987) ve Devlet Resim Heykel Sergileri Ödülleri (1970, 1979) sayılabilir. Aksoy sanat bienallerine de katılmış, II. Uluslararası İstanbul Bienali'nde ve III. Asya-Avrupa Bienali'nde yer almıştır. Kent mekanı, dış mekan ve karayolu çevreleri için heykeller yapmış, yurtiçinde ve yurtdışında birçok karma ve kişisel sergide yer almıştır. 1995'den beri Kültür Bakanlığı tarafından kendisine tahsis edilen Ankara'daki atölyesinde çalışmalarını sürdürmektedir.

ASLANBOĞA, İLÇİN

İlçin Aslanboğa, İstanbul Üniversitesi, Orman Fakültesi'nden mezun olduktan sonra 1971-1976 yıllarında Hannover Teknik Üniversitesi'nde Peyzaj Mimarlığı eğitimi gördü ve doktorasını yaptı. 1976-1980 yılları arasında İstanbul Üniversitesi, Orman Fakültesi'nde asistanlık yaptı, 1980 yılından bu yana da Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü'nde öğretim üyesidir.

BACH, FRIEDRICH TEJA

Friedrich Teja Bach Almanya, Creglingen ob der Tauber doğumludur. 1964-1984 yılları arasında Tübingen, Viyana, Paris, New York (Columbia Üniversitesi) ve New Haven (Yale Üniversitesi)'nde Politik Bilimler, Alman Edebiyatı, Sanat Tarihi ve Felsefe çalışmıştır. Doktorasını Sanat Tarihi üzerine tamamlamıştır. Berlin'de Hochschule der Künste'te doçentlik (1981-1986), yine Berlin'de Humboldt Üniversitesi'nde ziyaretçi profesörlük (1991-1993), Viyana Üniversitesi, Sanat Tarihi Enstitüsü'nde kıdemli profesörlük (1994) yapmış ve 1995'ten bu yana ise aynı üniversitede Bölüm Başkanlığı yapmaktadır. 1964-1985 yılları arasında heykeltıraşlık yapmış olan Bach Berlin'de Heykel (1968-1988) sergisini (Berlin, 1988), Paris ve Philadelphia'da ise Brancusi-Retrospektive

(1995, M. Rowell ve A. Tempkin ile birlikte) sergilerini düzenledi. Önemli yayınları şunlardır: Constantin Brancusi: Metamorphosen Plastischer Form (Köln, 1987), Brancusi: Photo Reflexion (Paris, 1991), Costantin Brancusi 1876-1957 (Cat. Paris/Philadelphia, 1995), Struktur und Erscheinung: Untersuchungen zu Dürers graphischer Kunst (1996).

BADEMLİ, RACİ

Öğrenimini ODTÜ Mimarlık Fakültesi'nde bitirdikten sonra MIT'de doktora çalışmaları yaptı. Çeşitli kuruluşlarda (Knag Knüsgaard, Kopenhag; BERU, Paris) plancı olarak çalıştı. Ankara Belediyesi'nde Danışma Kurulu üyeliği yaptı. 1981-1982 yıllarında, MIT'de konuk öğretim görevlisi olarak çalıştı. Çeşitli kuruluşlardan ödüller aldı. Türkiye'de Küçük Üretim, Sanayide Küçük Üretim (1978), Yeni bir Kent Planlama Çerçevesi Arayışı, Türkiye'de İmar Planlaması (1980), İmar Planlamasında Yabancılaşmanın Boyutları, Kent Planlamada Kuram ve Kılğı (1980) başlıklı çalışmalarını yayınladı. Raci Bademli, ODTÜ Şehir Bölge Planlama Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışırken, Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar Dairesi Başkanlığına getirildi.

BALAMİR, AYDAN

Aydan Balamir, ODTÜ Mimarlık Bölümü'nden mezun olduktan sonra aynı üniversitede tüm lisans üstü ve doktora çalışmalarının tamamladı. Halen aynı üniversitede mimari tasarım ve teori dersleri vermektedir. Eğitimi süresince University of California, Berkley'de araştırmalar yaptı ve mimari bürolarda çalıştı. Mimarlar Odası'nda editörlük yaptı. Mimarlık teorisi, tarihi ve eleştirisi üzerine birçok ders verdi ve makale yayınladı. Mesleki ilgisi modern zamanlardaki mimarlık kültürü, mesleği ve eğitiminde kimlik sorunu üzerine yoğunlaşmıştır.

BALAMİR, MURAT

Mimarlık yüksek lisans eğitimini ODTÜ, Ankara'da yapan Balamir, Architectural Association, Londra'dan Dipl. Tro; UC, Londra'dan kent planlama dalında felsefe yüksek lisansı, Ankara Üniversitesi'nden ise doktora derecelerini aldı. Mimar ve şehir plancısı olan Balamir, konut ve kentleşmede mülkiyet sistemlerinin gelişimi ve yeni kentsel sınıfların biçimlenmesinde onların rolü üzerine araştırmalar yapmıştır. Kamu ve özel şahıslara danışmanlık yaptı, mimari araştırma ve uygulamalarda aktif olarak yer aldı. Halen, ODTÜ, Mimarlık Fakültesi Dergisi'nin editörlüğünü yapmaktadır ve aynı kurumda çeşitli dersler vermektedir.

BALCIOĞLU, EMİN MAHİR

Mimarlık öğrenimini Torino Politeknik, İtalya'da yapan Balcioğlu, 1975 yılında ODTÜ Mimarlık Fakültesi'nde asistan olarak göreve başlamıştır. 1983 yılında aynı Fakülte'de *Mimarlık Tarih Kuramı* başlıklı doktora tezini vermiştir. 1983 yılında Ağa Han Vakfı Mimarlık Ödülleri'nde çalışmış ve Ağa Han Kültür Vakfı'nda görev yapmıştır.

BARATALI, BÜLENT

1970'de İstanbul Üniversitesi, Hukuk Fakültesi'nden mezun olan Bülent Baratalı, dört defa, doğduğu kent Urla'nın Belediye Başkanı seçilmiş, 1980'de zorunlu olarak görevinden ayrıldıysa da daha sonra tekrar seçilmiştir. 1987'de Başbakanlık Çevre Ödülü, 1996'da da Dr. Behçet Uz Vakfı tarafından beş yılda bir verilen Dr. Behçet Uz, En İyi Belediye Başkanı Ödülü'nü kazanmıştır. Baratalı halen Türkiye Kent Kooperatifleri Merkez Birliği (TÜRKKENT) Türkiye Belediyecilik Derneği, Ege Belediyeler Birliği Yönetim Kurulu, Kıyı Ege Belediyeler Birliği Kurucu Yönetim Kurulu üyelikleri ve Yarımada Belediyeler Birliği Kurucu Başkanlığı görevlerini yürütmektedir. Başkan Baratalı, tarihi ve arkeolojik alanlar ve kıyıları üzerindeki artan spekülasyon baskılarına karşı bölgesel koruma kararlarının şiddetli bir destekleyicisidir.

BERGER, PATRICK

Patrick Berger, 1972 yılında mimarlık diploması, 1979 yılında da şehircilik doktorası aldı. Mesleğindeki başarılarından dolayı Fransa "Chevalier" ünvanına layık görülen Berger, mimarlık etkinliği yanısıra École Polytechnique de Lausanne'da öğretim görevini sürdürmektedir. 1990 yılında Rennes'de Bretanya Mimarlık Okulu tasarımı ile "Kamu Yapıları Tasarımı" alanında birincilik ve Equerre d'Argent ödülleri, 1992 yılında André Citroën Parkı tasarımı ile "Kent İçi Park Düzenlemesi" kategorisinde birincilik ödülü aldı. Başlıca projeleri arasında, Rennes Mimarlık Okulu (1986-1990), André Citroën Parkı (Paris, 1985-1992), Uluslararası Semerkant - Uluğ Bey tarihi ve kültürel merkez düzenlemesi (1991), Paris Kenti Güzel Sanatlar Okulu (1992), Chartres'da Uluslararası Ortaçağ Araştırmaları Merkezi (1993), Müzik Konservatuvarı (Paris, 1995) ve UEFA Genel Merkezi (Nyon - İsviçre, 1996) sayılabilir.

BERLEANT, ARNOLD

Berleant, International Association for Aesthetics (ulusal estetik cemiyetleri ve bağımsız araştırmacılardan oluşan bir organizasyon)'un başkanıdır. Aynı zamanda, Finlandiya'da bulunan, çevre, tasarım, mimarlık ve benzeri uygulamalı estetik alanlarında uluslararası eğitim programları düzenleyen International Institute of Applied Aesthetics'in de başkanıdır. 1987-1995 yılları arasında International Association for Aesthetics'in genel sekreteri, 1978-1988 yılları arasında ise American Society for Aesthetics'in sekreteri olarak çalıştı. Dr. Berleant'ın dört önemli kitabı bulunmaktadır: *The Aesthetic Field*, *A Phenomenology of Aesthetic Experience* (1970), *Art and Engagement* (1991), *The Aesthetics of Environment* (1992) ve *Living in the Landscape: Toward an Aesthetics of Environment* (1997). Sanat, estetik, etik, sosyal felsefe ve benzeri konularda birçok makalesi yayımlanmıştır. Çalışmaları Çince, Yunanca, Rusça, Fince, Arapça ve Fransızca da dahil olmak üzere birçok dile çevrilmiştir. Birçok üniversitede dersler vermiştir. Bunlardan bazıları: the University of Louisville, the University of Buffalo, Sarah Lawrence College, The New School for Social Research, Hofstra University ve San Diego State College'dır. 1962'den beri Long Island University'de ders vermektedir. Halen aynı üniversitede Felsefe Profesörüdür (Emeritus). Dr. Berleant eğitimli bir müzisyendir. Piyanist ve besteci olarak çalışmalarını sürdürmektedir. Besteleri ABD'de ve diğer ülkelerde sahnelenmektedir.

BİLSEL, CÂNÂ

Cânâ Bilsel 1965 yılında Ankara'da doğdu. Mimarlık öğrenimini ODTÜ Mimarlık Fakültesi'nde tamamladı (B. Arch. 1987, M. Arch. 1989). Paris X - Nanterre Üniversitesi'nde "Morfoloji, Toplumsal Katmanlaşmalar ve Mekân Üretimi" programında kent sosyolojisi ve kentsel coğrafya alanında ve Paris - Belleville Mimarlık Okulu "Mimari ve Kentsel Tasarım: Kuram ve Araçlar" programında DEA diplomaları (1990, 1993) aldı. Paris X - Nanterre Üniversitesi'nde yürütmekte olduğu "Kültürel ve İşlevsel İlişkiler: 19. Yüzyıldan 20. Yüzyıla İzmir kentinin morfolojik evrimi" başlıklı doktora çalışmasını tamamladı (1996). Mimari ve Kentsel tasarım yarışmalarına katıldı ve Ayça Bilsel ve Dr. Güven Bilsel ile katıldığı Gaziantep Atatürk Kültür Parkı yarışmasında birincilik ödülü aldı. Cânâ Bilsel Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nde öğretim görevliliği yapmaktadır.

BÖRÜTECENE, HANDAN

Handan Börütecene 1981'de İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nden mezun olduktan sonra Ecole Nationale Supérieure des Beaux - Arts'da (Paris) eğitimine devam etti. Yurtiçinde ve yurtdışında birçok kişisel ve karma sergide yer aldı, arkeolojik kazı çalışmalarına ve seramik seminerlerine katıldı. Katıldığı sergilerden bazıları: Çağdaş Türk Sanatçıları Sergisi (Maison de L'Unesco - Paris, 1981), I. Uluslararası İstanbul Bienali (1987), Mediterraneo Per L'Arte Contemporanea (Bari, İtalya, 1989), ve Yeryüzünün Belleği Sergisi (Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Ankara, 1995)'dir. 1992'de Metropoli Kitabı'nın yayın ve sanat yönetmenliğini yapmış olan sanatçının İstanbul Ataköy'de bir dış mekan heykeli, İstanbul Şişhane'de Frej Apartmanı dış-cephe restorasyonu ve İstanbul Saraçhane Parkı'nda bir heykeli bulunmaktadır. Börütecene, 1983'den beri zaman zaman Cumhuriyet Gazetesi Sanat/Kültür sayfalarında yazılar yazmaktadır.

CONAN, MICHEL

1939'da doğan Michel Conan Ponts et Chaussées'den inşaat mühendisi olarak mezun oldu. Creteil Üniversitesi'nden Şehircilik doktorası bulunmaktadır. Fransa Bayındırlık Bakanlığı'nda Kentsel Araştırmalar bilim sekreterliği ve Paris'te Centre Scientifique et Technique du Batiment'da (Bilimsel ve Teknik Yapı Merkezi) Sosyal Bilimler başkanlığı görevlerinde bulundu. Halen Washington D.C.'de Harvard Üniversitesi'ne bağlı Dumbarton Oaks Peyzaj Bölümü'nü yönetmektedir. Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales ve Paris - La Vilette Mimarlık Okulu'nun ortak doktora (D.E.A.) programında Peyzaj ve Bahçe Sanatı Tarihi dersleri verdi. Bahçe Sanatı üzerine çok sayıda tarihi yapıtın derlemesini yaparak yeniden basımına imza attı. Editions Hazan tarafından yayınlanan Dictionnaire de l'Art des Jardins'in yazarıdır.

DİNÇ, OSMAN

1948'de Denizli'de doğdu. Ankara Gazi Enstitüsü'nü bitirdikten sonra Paris Güzel Sanatlar Akademisi'nde eğitimini devam ettirdi. Birçok karma sergiye katıldı. Bunların bazıları: *Nourriture de L'Art* (Evry, 1990), *Sculpture Configura-1* (Mont-De-Marsant, 1991), *Ileana Tunda* (Atina, 1991), *10 Sanatçı - 10 İş* (AKM, İstanbul, 1992), *İskele- Türkische Kunst Heute* (Berlin, 1994), *4. İstanbul Bienali* (İstanbul, 1995) ve *10. Yıl*

Sergisi (CIRVA, Musee Cantini, Marsilya, 1996)'dir. Osman'ın çok sayıda yurtiçi ve yurtdışı kişisel sergileri bulunmaktadır. Bu sergilerden bazıları: Galerie Charley Chevalier, Paris (1978, 1980), Association Dominos, Paris (1983, 1984), *Vitrines*, Association Artel, Strasbourg (1987), Maçka Sanat Galerisi, İstanbul (1992), Siyah/Beyaz Sanat Galerisi, Ankara (1991, 1993, 1996), La Coursive, Scene Nationale, La Rochelle (1997) ve Galerie Philippe Casini, Paris (1987, 1989, 1991, 1994, 1997)'dir. Halen Ecole National De Beaux-Art Bourges'de öğretim görevlisi olarak çalışmaktadır.

ERİMTAN, YANKI

1965 yılında İstanbul'da doğan Erimtan, İsviçre'nin Lozan kentinde bulunan Ecole Nouvelle'den mezun oldu. Aldığı resin eğitimini New York, Parsons School of Design'de sürdürdü (1990). 1991-1992 öğrenim yılında Princeton Üniversitesi, Güzel Sanatlar Bölümü tarafından düzenlenen "Anlatı ve Sanat" adlı seminerde katıldı. Sergilerinden bazıları: Galeri Juno, New York (1997); *Etkinlikler Sürecinde 15 Yıl*, Galeri Baraz, AKM, İstanbul (1990) ve Galeri Katherina Rich Perlow, New York (1993)'tür.

ERZAN, AYŞE

1970'de Pennsylvania, Bryn Mawr College'da Fizik Bölümü'nde lisans çalışmalarını tamamladıktan sonra, SUNY at Stonybrook, New York'da, 1976'da doktorasını bitirdi. 1990'da Katı Hal Fiziği dalında doçent, 1996'da İTÜ Plazma ve İstatistik Fizik Ana Bilim Dalı'nda profesör oldu. İsveç, Hollanda ve İtalya'da misafir araştırmacı olarak bulundu. Cenevre Üniversitesi, İsviçre, Porto Üniversitesi, Portekiz, Marburg Üniversitesi, Almanya'da Fizik Bölümleri'nde dersler verdi. Birçok bilimsel derginin fizik konusundaki hakemliğini yapmaktadır. Bunlar arasında, *Physical Review Letters*, *Europhysics Letters*, *Turkish Journal of Physics*, *Physics Letters A* ve *Zeitschrift für Physik B* sayılabilir. Birçok makalesi ve editörlüğünü üstlendiği birçok yayın bulunmaktadır. Halen İTÜ' de ders vermektedir.

ERZEN, JALE NEJDET

Jale Nejdet Erzen resim eğitimini Los Angeles'ta yaptı ve 1971'de Los Angeles'ta ilk sergisini açtı, ilk sanat yazılarını yayınladı. 1981'de İTÜ'de Mimar Sinan üzerine doktorasını tamamladı. 1981-1985 yılları arasında *Boyut Plastik Sanatlar* dergisinin editörlüğünü yaptı. 1974'ten bu yana ODTÜ Mimarlık Fakültesi öğretim üyesidir. 1985'de Fulbright Bursu, 1990'da Fransız Kültür Bakanlığı ödülü almıştır. 1991'de Fransa Hükümeti Kültür Bakanlığı tarafından kültür ve sanat dalında şövalyelik ödülüne layık görülmüştür. 1991'de Sanat Derneğinin kuruluşunda ve 1995'e kadar aynı derginin iki Uluslararası Sempozyum ve yayınında çalışmıştır, halen derneğin faal bir üyesidir. 1995'ten bu yana Uluslararası Estetik Kurumu'nun genel sekreterliğini yapmaktadır. Yerli ve yabancı koleksiyonlarda resimleri vardır. Yurtiçi ve yurtdışında klasik Osmanlı Mimarisi, Modern Sanat ve Estetik üzerine makale ve kitapları yayınlanmıştır.

GAZO, ERNEST WOLF GANG

Doktora derecesini 1974'de Almanya'da Bonn Üniversitesi'nden alan Gazo, birçok üniversitede misafir profesör olarak dersler vermiştir. 1985'de Belçika'da Louvain University'de, 1986-1987 ve 1991 yıllarında Ankara Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde, 1995'de Malezya'da ISTAC, Kuala Lumpur'da öğretim üyeliği yapmıştır. 1991'den beri Mısır, Kaire'de American University'de Felsefe Profesörü olarak bulunmaktadır.

GERMEN, AYDIN

Şehir ve Bölge plancısı Aydın Germen, California-Berkley, Cornell, İstanbul, Columbia ve Washington- Seattle Üniversitelerinde eğitim gördü. Türkiye, İngiltere ve Arabistan'da ders verdi, Türk ve uluslararası acentalarda çalıştı ve pek çok ülkede araştırmalar yaptı. Metropolitan planlama ve metodoloji ile ilgili konular, ekonomi, hukuk, sosyal bilimler, kerpiç koruması, deprem ve diğer felaketler ve daha pek çok konu ile ilgili yayınları vardır.

GİRAY, KIYMET

Kıymet Giray, Ankara Üniversitesi, DTCF, Sanat Tarihi Bölümü'nden mezun oldu, master ve doktora çalışmalarını aynı üniversitede tamamladı, 1992 yılından bu yana Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Sanat Tarihi Anabilim Dalı'nda öğretim görevlisi olarak çalışmaktadır. Giray TRT için "Sanatımızda Portreler", "Batı Anadolu Mimarisinde Resimsel Bezemeler", "Topraktan Porselene", "Altın Elma" gibi belgesel yayınlara metin yazarlığı ve program danışmanlığı yapmıştır. Boyut, Gösteri, Sanat Çevresi, Türkiye'de Sanat, Genç Sanat dergilerinde araştırmalar, inceleme, makale ve eleştirileri yayınlanan Giray'ın Cumhuriyet ve Siyah Beyaz gazetelerinde de yazıları yayınlanmaktadır. Giray aynı zamanda "Mahmut Cüda", "Sabancı Koleksiyonu", "Hikmet Onat" ve "Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliği" kitapların da yazarıdır.

GÖKBULUT, NUR

1954'de Ankara'da doğdu. 1975 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü Türkçe Bölümü'nü bitirdi. 1978'de Gazi Eğitim Enstitüsü Resim-İş Bölümü'nden mezun oldu. 1981 yılında Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Resim-İş Bölümü'nde asistanlığa başladı. 1987'de aynı kurumda Sanatta Yeterlilik aldı ve 1989'da yardımcı doçent oldu. Sanatsal çalışmalarını, çeşitli kurum ve kuruluşlarca düzenlenen yarışmalı sergilere, karma ve grup sergilerine katılarak sürdüren Gökbulut, çeşitli ödüllerin de sahibidir. Karma sergilerin yanında onbeş kişisel sergi açmıştır. Yurtiçinde ve yurtdışında, resmi ve özel koleksiyonlarda resimleri bulunmaktadır. Sanat ve sanat eğitimi konusunda yayınlanmış makaleleri de bulunan Gökbulut'un katıldığı sergilerden bazıları: Bel-Pa Sanat Galerisi, Ankara (kişisel, 1990), Akbank, Kuzguncuk Sanat Galerisi, İstanbul (kişisel, 1992), Devlet Güzel Sanatlar Galerisi, Antalya (kişisel, 1995), Karaca Sanat Galerisi, Ankara (kişisel, 1997), Armoni Sanat Galerisi (karma, 1994), Antalya Sanatçılar Derneği (ANSAN) (karma, 1995), Birleşmiş Milletler, HABİTAT Resim Yarışması Sergisi (karma, 1995) ve *Zamanın İzi*, T.C.D.D. Çevresel Sanat Etkinliği, Lokomotif Müzesi (karma, 1996)'dır.

GÜLÖKSÜZ, YİĞİT

1961'de İTÜ, Mimarlık Fakültesi'nden Yüksek Mimar olarak mezun oldu. Şehir ve Bölge Planlama Master derecelerini MIT ve CUA'dan aldı (1972). Gülöksüz'ün kamu görevleri arasında Köy İşleri ve Kooperatifler Bakanlığı'nda Müsteşarlık (1978-1980), Metropol İmar A.Ş.'nin Genel Müdürlüğü (1989-1991) ve Başbakanlık Toplu Konut İdaresi'nin Başkan'lığı (1992-1997) sayılabilir. Gülöksüz, ODTÜ ve Gazi Üniversitelerinde öğretim görevlisi olarak çalıştı. Halen, Yeniyapı Şehircilik Mimarlık Mühendislik Müşavirlik Ltd. Şti.'nin başkanıdır.

GÜNAY, BAYKAN

ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nden mezun olan Günay, aynı üniversitede 1971 yılında M.C.P. derecesini aldı. 1968-1975 yılları arasında kendi planlama bürosunu yönetti. 1975-1981 yıllarında ise Turizm Bankası'nda Güney Antalya Turizm Gelişme Projesi'nde çalıştı. 1981'den beri ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nde çeşitli dersler vermektedir. 1995'de "Kentsel Mekan ve Kentsel Tasarım Yaklaşımlarının Gelişiminde Mülkiyet İlişkilerinin Rolü" üzerine olan doktora çalışmasını tamamladı. Başlıca ilgi alanı fiziksel planlama ve kentsel tasarımıdır.

GÜVENÇ, BOZKURT

Bozkurt Güvenç, Ankara, Hacettepe Üniversitesi, Antropoloji Bölümünün kuruculuğu ve başkanlığını yapmıştır. Ga Tech, MIT ve Columbia Üniversitelerinden mezuniyet dereceleri ile Türkiye ve birçok ülkedeki üniversitelerinde modern sosyal bilimler (doğa tarihi) metodolojisini tanıtmıştır. 1965-68 yılları arasında Hacettepe Üniversitesi, Sanat ve Bilimler Dekanlığı; 1968-72 arasında Popüler çalışmalar kurucusu-sekreterliği; 1974-75 arası Devlet Kültürel İlişkiler Sekreterliği; UNESCO Türkiye Milli Komisyonu Üyeliği; 1972-76'da Türkiye Sosyal Bilimler Topluluğu üyeliği ve bir kerelik Başkanlığı; Türkiye'nin Linguistik ve Tarihi Toplulukları vs. görevlerini üstlenmiştir. Güvenç'in yayınlanmış araştırmaları insan, kültür, eğitim ve değişim sorunlarında toplanıyor: Türkiye Demografyası (HÜ 1971), Sosyal Kültürel Değişme (HÜ), İnsan ve Kültür (Remzi 1991), Kültür Sorunu (Remzi 1985), Japon Kültürü (1992), Eğitimi (1991), Mantık ve Metod (AÜ 1992), Üniversiteye Geçiş (ÖSYM 1992), Yazarın Erich Fromm'dan (Özgürlük Sorunu, Özgür İnsan), Octavio Paz'dan (Yalnızlık Dolambacı, Cem), Ben Ferrington'dan (Darwin Gerçeği, Çağdaş), Will ve Ariel Durant'dan (Tarihten Dersler, Cem), Calvin Wells'ten (İnsan ve Dünyası, Remzi), gibi çevirileri var. Bozkurt Güvenç'in "Türk Kültür Tarihinin Kaynakları" üzerinde yaklaşık on yıl süren son çalışması TÜRK KİMLİĞİ adıyla yayınlandı. Güvenç, 1997 yılında Türkiye Bilimler Akademisi'ne Şeref Üyesi seçildi.

GÜZER, ABDİ

Mimarlık eğitimini Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nde tamamlayan Abdi Güzer bir süre İngiltere Newcastle upon Tyne Üniversitesi'nde Mimarlıkta Eleştiri üzerine çalışmalar yaptıktan sonra aynı konuda ODTÜ'den doktora derecesini aldı. Halen aynı Üniversite'de Mimarlıkta Eleştiri üzerine ders veren ve Tasarım Stüdyosu yürütücülüğü yapan Güzer, aynı zamanda ODTÜ Mimarlık Bölüm Başkan Yardımcılığı, Mimarlar Derneği 1927 Genel Sekreterliği görevlerini de yürütüyor. Güzer'in

çoğu Mimarlık eleştirisi ve yakın dönem mimarlığı üzerine olmak üzere yayınlanmış çok sayıda yazısı var. Aynı zamanda mimari tasarım alanında da çalışmalar yapan Güzer, mimari proje yarışmalarında ikisi birincilik olmak üzere çok sayıda ödül ve mansiyon kazandı. Güzer'in uygulanmış projeleri arasında çok sayıda konut projesinin yanısıra Hacı-Bayram-ı Veli camii Çevre Düzenleme Projesi yer almaktadır.

HEYWOOD, ANTHONY

1952'de doğdu. Lisans çalışmalarını Newcastle Polytechnic'de tamamlayarak 1974'de Heykel Bölümü'nden mezun oldu. 1975-1976 yılları arasında sanat ve sanat tarihi çalışmak üzere Christchurch College, Canterbury'ye gitti. 1989'dan beri Kent Institute of Art & Design, Canterbury'de heykel dersleri vermektedir. Anthony Heywood, İngiltere'de ve dışarıda birçok kişisel ve karma sergiye katılmıştır. Bunlardan bazıları: Rye Art Gallery, karma sergi (1982, 1984), *Lemba*, Kıbrıs, karma sergi (1984), *One Man Show*, Christa Nagel Gallery, Köln, Almanya (1988), *San Marco Project*, Londra Festivali (1988) ve Portobello Çağdaş Sanatlar Festivali (1989), Royal Academy Yaz Sergisi (1989), *Elephants*, Canterbury Festivali (1989), *Angels* ve *Stag Head*, Edinburgh Müzesi, karma sergi (1992), *Recent Works*, Cubitt Street Gallery, Londra, kişisel sergi (1994), *TV Times* enstalasyonu, Dean Street Gallery, Soho (1994), *Spitfire*, Soesterberg Luftwaffe Müzesi, Hollanda'nın Kurtuluşunun 50. Yılı için düzenlenen bir sergi (1995), ve *One Man Exhibition of Work*, Worthing Museum of Art, Sussex (1996)'dır. Heywood'un the Tate Gallery, the Guggenheim Museum in California ve Hollanda ile Almanya'da bulunan çeşitli özel koleksiyonlarda eserleri bulunmaktadır.

HUG-LEVY, SUZY

İstanbul'da doğan ve Robert College'dan mezun olan Hug-Levy, birçok kişisel ve karma sergiye katıldı. 13. Günümüz Sanatçıları Sergisi'nde Başarı Ödülü aldı (1993). Çalışmaları *Sanat Çevresi*, *Flash Art-International*, *Yapı*, *Tasarım*, *Arredamento*, *Cumhuriyet* gibi dergilerde yorumlandı ve yayımlandı. 1991'de Galeri Baraz ve Cemal Reşit Rey Sergi Salonu'nda, 1994'de Kare Sanat Galerisi'nde afişlerini içeren iki kişisel sergi açtı. 1992'de Fındıksuyu Çevre Düzenlemesi'ni gerçekleştirdi. Yurtiçi ve yurtdışı birçok karma sergiye katıldı. Bunlardan bazıları: Peters International Art, Washington, USA (1991), Salon Des Artistes Français, Paris (1993), Jeune Peinture & Contemporaines, Paris (1995), Resim Heykel Müzeleri Derneği (1987-1990), Günümüz Sanatçıları Sergisi, Ankara - İstanbul (1992-1994) ve Yeni Eğilimler Sergisi, İstanbul (1994)'dur.

HUGHES, KATE

University of Hull'dan mezun olmuştur ve halen Kent Institute of Art & Design, Canterbury'de yarı-zamanlı Güzel Sanatlar lisans eğitimi kültürel çalışmalar koordinatörüdür. Çeşitli konuları ve sanatçıları içeren birçok serginin küratörlüğünü yapmıştır. Bunlardan en yenisi karikatüristlerin the Channel Tunnel hakkındaki görüşlerini konu almıştır. Kate Hughes, sergi kataloglarına yazılarıyla katkıda bulunmuştur. Çeşitli sanatçılar hakkında yazılar yazmıştır. En son yazısı Anthony Heywood hakkındadır. Son zamanlarda, kadın konuları ve çevre üzerine, özellikle Doğu Akdeniz'i inceleyen araştırmalar ve yayınlar yapmaktadır.

İNAM, AHMET

Ahmet İnam, 1947 Sandıklı doğumlu. 1989'dan bu yana ODTÜ Felsefe Bölümü'nde profesör. Mantık, Bilim Felsefesi, Etik, Estetik, Kültür Felsefesi ve Edebiyat alanlarında çalışmaları var. Son yıllarda "Gönül Felsefesi" adını verdiği bir alanda araştırmalar yapıyor. Bu felsefeden yola çıkarak, Teknoloji ve Çevre Felsefesi, Beden Felsefesi ve Yaşam Felsefesi üzerinde yayınlar yapmaktadır.

İSKENDER, DENİZ

ODTÜ, Mimarlık Bölümü 4. Sınıf öğrencisi. Çevresel sanat ile ilgili çalışmalarını 1996-1997 ders yılı içerisinde almış olduğu "Environmental Aesthetic" dersi çerçevesinde, ODTÜ Kampüsü içerisinde sundu. İlgi ve heyecan duyduğu çevresel sanat yanında, sanat felsefesine, 1950 sonrası Türk Mimarlığı'na ve son dönem mimari akım ve yaklaşımlarına ilgi duyuyor.

JOHANSON, PATRICIA

1962'de Bennington College'dan (A.B.), 1964'de Hunter College'dan (M.A.) ve 1977'de City College School of Architecture, New York'dan (B. Arch.) mezun oldu. 1960'larda verimli toprak, doğal su yolları, bataklık ve vahşi yaşam koridorlarını büyük kentlerde eski haline getiren ve sanatı erozyon, su baskınları, su konservasyonu, lağım sistemi ve çöp tepeleri gibi çevresel sorunların çözümü için kullanan projeler hazırladı. 1970'de "Cyrus Field"de orman ve heykeli birleştirmeğe başladığında, büyüyüp, gelişip, değişebilen ve yaşamı destekleyen sanatın farkına vardı. Projelerinden bazıları: Fair Park Gölü, Dallas, Texas (1981); Soyu Tükenmekte Olanların Bahçesi, San Francisco, California (1987); Amazon Yağmur Ormanları İşin Park, Obidos, Brezilya (1992) ve Nairobi Nehir Parkı, Kenya (1995)'dir.

KABA, BEDRİYE

1983'de ODTÜ Şehir Planlama Bölümü'nden mezun olduktan sonra Ankara'da çeşitli çevresel sanat etkinliklerinde bulundu. 1986'da ODTÜ Mimarlık Fakültesi'nde Çevre Sanatı ve Gösteri Sanatları Atölyesi'nde işler üretti. 1987-1989 yılları arasında dokuz ödül alan *Çizgim* (My Line) adlı filmin öykü yazarlığını ve çekim danışmanlığını yaptı. 1992'de Sanart etkinlikleri kapsamında Yüksel Caddesi, Ankara'da *Estetik Müdahale* adlı performans ve sokak sanatını gerçekleştirdi.

KABAŞ, ÖZER

1957'de Robert Kolej'in Makina Mühendisliği bölümünü bitirdi. Daha sonra Yale Üniversitesi Güzel Sanatlar Okulu'na girdi. Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Heykel Bölümü'nde dersler verdi. Deniz insanların yaşam koşullarını eleştirel bir yaklaşımla tuvale yansıtan Kabaş, kullandığı simgesel öğelerle yapıtlarına dramatik bir anlatım katmaktadır. Kabaş'ın ayrıca resim sorunlarını ve estetik akımları inceleyen çok sayıda yazısı vardır. Halen Mimar Sinan Üniversitesi Resim Bölümü başkanıdır.

KAHRAMAN, HASAN BÜLENT

Bilkent Üniversitesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Grafik Tasarım Bölümü öğretim görevlisi olan Hasan Bülent Kahraman, aynı zamanda bir yazardır. Sanatsal ve siyasal alanda çeşitli yazı ve kitapları bulunmakta ve Radikal Gazetesi'nde günlük yazılar yazmaktadır.

KAISER, FRANZ W.

Franz W. Kaiser, 1977-1983 yılları arasında Kassel Üniversitesi'nde Sanat Tarihi, Tarih ve Didaktik öğrenimi gördü. 1982'de *Documenta 7* için teknik küratörlük ve didaktik yaptı. Van Abbemuseum, Eindhoven, Hollanda'da deneyim kazandı. 1984-1985 yılları arasında Berlin, Turin, Paris ve Madrid'de küratör yardımcılığı yaptı, 1986'dan bu yana da çeşitli ülkelerde farklı sergilerin küratörlüğünü yapmaktadır. Kaiser, 1983'ten bu yana çeşitli sergiler, görsel sanatlar, peyzaj ve farklı sanatçıların eserleri üzerinde seksenden fazla Almanca ve İngilizce yazılar yayınlamaktadır.

KARABULUT, BURHAN

ODTÜ, Mimarlık Bölümü mezunu (1981) olan Burhan Karabulut, kariyerine Soyak İnşaat A.Ş., Tripoli, Libya (1981-1983)da başladı, Libaş İnşaat A.Ş, Zawaid, Libya (1983-1985) da devam etti, bir süre ticaretle uğraştıktan sonra (1985-1988) Tekfen Mühendislik A.Ş., İstanbul'da proje müdürlüğü yaptı (1988-1992) ve 1992'den itibaren de Bayındırlık İnşaat A.Ş., İstanbul'da Genel Müdür Yardımcısı olarak çalışmaktadır.

KARE, ANTERO

1946'da Helsinki'de doğdu. 1968-1978 yılları arasında University of Helsinki'de eğitimini sürdürdü ve çeşitli çalışmalar yaptı. Birçok karma ve kişisel sergi açtı. Bunlardan bazıları: *Portraits*, Kansas City Art Institute, ABD (kişisel, 1982), *Evening Whispers Darkly*, Slavin Gallery, Washington DC, Swedish Museum, Philadelphia, American Scandinavian Foundation, New York (kişisel, 1982-1984), *Evening Whispers Darkly II*, Amos Anderson Art Museum, Helsinki (kişisel, 1984), *Zalavruga*, Lawrence University Art Gallery, Appleton, ABD (kişisel, 1990), *Mandas*, Gallery Astoria, Helsinki (kişisel, 1992), *Kildin*, Gallery Bronda, Helsinki (kişisel, 1996), *The New Stone Age*, Victor Bnarsokevitsch Center for Photography, Kuopio (karma, 1988), *Kunst in der Landschaft*, Prigglitz, Avusturya (karma, 1996) ve *Turbulent Landscape*, Exploratorium, San Francisco (karma, 1996)'dir. Antero Kare 27 uluslararası sanat okulunda ve üniversitede, 50 Fin kurumunda dersler vermiştir. Yaklaşık 140 makale yayımlamış, Venedik Bienali, Art Center Pyrri, Art Center Retretti için kataloglar hazırlamış ve çeşitli İskandinav Sanat Dergilerine yazılar yazmıştır. Yayımlanmış üç kitabı vardır: *Surrealism* (Retretti Art Center, 1989), *Timescape: Finnish Contemporary Art* (Atena Publishing House, 1995), ve *Myanndash: Rock Art in the Ancient Arctic* (Arctic Centre and Hermitage Museum, 1997). Antero Kare Finlandiya'da ve dışarıda birçok serginin küratörlüğünü de yapmıştır.

KİRAZ, SERHAT

1954, İstanbul doğumlu Serhat Kiraz, 1973-1979 yılları arasında İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Yüksek Resim Bölümünde eğitim gördü. 1977'den beri Türkiye ve diğer ülkelerde çeşitli karma ve kişisel sergilere katılan Kiraz'ın "Sanat olarak Betik", "Bir Serginin Makrografisi" Sanat tanımı topluluğu, 1980 adlı yayınları vardır.

LAZAROVA, ERICA

Erica Lazarova Sofya'da doğdu, Felsefe, Psikoloji ve Bulgar felsefesi eğitimi aldı. Gazeteci, Almanca ve Rusça çevirmeni, Sofya'daki Kültür Enstitüsü'nde bilim danışmanı olarak çalıştı. Doktora tezinin konusu Bir Dünya Görüşü Sistemi ve Bir Spiritüel Devrim Olarak Alman Romantizmi'dir (1981). Felsefi antropoloji alanında uzmanlık yaptı ve kültür gazeteciliğini sürdürdü. 1992'den beri Sofya Üniversitesi, Gazetecilik Bölümü'nde "St. Kliment Ochridsky"de 20. yüzyıl kültür sorunları üzerine dersler vermektedir. 1995'ten bu yana Bulgar Bilimler Akademisi'nde Bilimsel Çalışmalar ve Bilim Tarihi Merkezi'nde Kıdemli Araştırmacı Akademi üyeliği yapmaktadır. Kültür tarihi ve teorisi, kültür ekolojisi, felsefi antropoloji ve özellikle de fütüroloji sorunları üzerinde, Avusturya, Almanya, Yunanistan, İngiltere, Rusya, Macaristan, İspanya, Meksika ve diğer ülkelerde pek çok uluslararası konferans ve kongreye katılmıştır.

LEENHARDT, JACQUES

1974 tarihinden bu yana çeşitli üniversitelerde profesörlük yapan J. Leenhardt sosyoloji doktorası ve felsefe ihtisası yapmış çeşitli bilimsel kuruluşlarda (Uluslararası sosyoloji derneği başkan yardımcılığı, Avrupa Bilim ve Sanat Akademisi Üyeliği) ve çeşitli sanat kurumlarında (Dünya Eleştirmenler Derneği onur başkanlığı, Crested Sanat Merkezi başkanı, Wilfredo Lam dostları derneği başkanı) sorumluluk yüklenmiş, çeşitli dergilerde yayın yönetmenliği yapmış ve birçok sanat yayınına imzasını atmıştır. Fransız Kültür başkanlığınca Sanat ve Edebiyat Onur Ödülü verilmiştir.

LOHR, ALF

1957'de Bochum, Almanya'da doğdu. 1977-1983 yılları arasında Kunstakademie, Düsseldorf'da lisans ve yüksek lisans çalışmalarını tamamladıktan sonra Royal College of Art, Londra'da 1988'de doktorasını bitirdi. İspanya'da, İngiltere'de, ABD'de ve Almanya'da çeşitli üniversitelerde dersler verdi. Videolar ve kısa filmler yönetti. Bunlardan ikisi: *The Story of the Unicorn* (4 dakika, video) Düsseldorf, 1987 ve *Anonymous Sculpture - Private History* (12 dakika, süper 8) 1985'dir. Alf Lohr'ün yayımlanmış birçok makalesi ve sergi kataloğu bulunmaktadır. Katıldığı sergilerden bazıları: Contemporary Art Society, Londra (1987), Galleria Grito, Barcelona (1988), *Made From Plastic Bottles*, Third Eye Center, Glasgow (1989), Gallery Lisbeth Lips, Breda, Hollanda (1992), *Arial*, Public Interventions, Edinburgh (1994) ve Kunstverein Goslar, Almanya (1996)'dır.

MAGRADZE, GUGULI

Guguli Magradze, Tiflis Devlet Üniversitesi, Felsefe ve Psikoloji Fakültesi ve Tiflis Devlet Üniversitesi, Batı Avrupa Dili ve Edebiyatı Fakülte'lerinden mezun olmuştur. İngiliz Dili ve Edebiyatı Profesörü'dür. Tiflis Devlet Üniversitesi, Toplumsal Psikoloji Bölümü'nde, Gürcistan Bilimler Akademisi, D.Uznadze Psikoloji Enstitüsü'nde, Gürcistan Bilimler Akademisi Ekonomi ve Hukuk Enstitüsü'nde, İşletme Enstitüsü İşletme Bölümü'nde çeşitli görevler üstlenmiştir. Devlet Uluslararası Ekonomik İlişkiler Enstitüsü'nde Felsefe ve Psikoloji Bölüm Başkanlığı ve Gürcistan King David Agmashenebeli Üniversitesi'nde Rektör Yardımcısı olarak çalışmıştır.

ODTÜ DOĞA TOPLULUĞU

ODTÜ Doğa Topluluğu 1993 yılında kurulmuştur. Topluluğun amacını basitçe “doğa” olarak tanımlayabiliriz. İnsanoğlunun doğaya ve dolayısıyla kendine karşı yaşadığı yabancılaşmadan (ve bunun getirdiği yok edim sürecinden) kurtulmasının tek yolunun, doğaya -yaşama- karşı kaybettiği duyarlılığı yeniden yakalamak olduğunu düşünmekteyiz; bunun da ancak onu bilmek, anlamak, duyarlılıkla yaklaşabilmekle olabileceğine inanıyoruz. Bu yüzden her türlü çalışmamızı “bilgi, sevgi ve koruma” üçgeninden oluşan bir bütünsellik içerisinde yürütmek ilk günden itibaren temel prensibimiz olmuştur. Topluluğumuzun çalışmalarında eğitim, araştırma ve koruma genel çalışma başlıklarıdır. Doğa bilincinin oluşması için ilkokullardan başlayan bilgilendirme programlarımız, doğa gezilerimiz, doğa söyleşilerimiz, arazide yürüttüğümüz ekoloji çalışmaları, Artvin-Camili'deki koruma projesi, ODTÜ'nün doğal varlıklarının korunması için “ODTÜ Doğa Rezervi” şu anda yürüttüğümüz başlıca çalışmalarıdır.

MILANI, RAFFAELE

Bologna Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde Estetik tarihi dersleri vermektedir. Son yıllarda araştırmalarını karşılaştırmalı estetik üzerine yoğunlaştırdı. Etienne Souriau'ın *La Corrispondance des Arts* (Floransa: Alinea, 1988)'inin İtalyanca çevirisinin editörlüğünü yaptı. Geçen üç yüzyıl boyunca araştırmacıların ve yazarların kullandıkları temel estetik kategorilerini inceleyen *Categorie Estetiche* (Parma: Pratiche, 1991) adlı kitabı yazdı. *Rivista di Estetica*, *Il Verri* ve *Studi di Estetica* gibi önemli İtalyan estetik dergilerine yazıları ile katkıda bulundu. En son çalışması olan *Il Pittoresco: L'evoluzione del Gusto tra Classico e Romantico* (Bari: Laterza, 1996), doğal güzellik ve sanatsal güzellik arasındaki ilişkiyi, barok, klasisizm, rokoko ve romantizmi karşılaştırarak irdelemektedir. *Il Pittoresco* (Hanbury Botanical Gardens Uluslararası Ödülü'nü almıştır), sanat, doğanın güzelliği, peyzajın keşfedilmesi ve yolculuk keyiflerini ele alan bir kitaptır.

NAGATA, YASUSHI

Yasushi Nagata, Osaka Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi'nde yardımcı doçentlik yapmaktadır. Urs ve Japon Tiyatroları üzerine karşılaştırmalı çalışmalarda uzmandır. Bu konuda Üç Boyutlu-Soyut Sahne-A. Tairov adlı bir makalesi vardır.

NALBANTOĞLU, ÜNAL

1968 yılında ODTÜ Sosyal Bilimler Bölümü Sosyoloji Bölümü'nü bitirdi. Daha sonra University College for Urban Studies, University of London'da yüksek lisans çalışmaları yaptı. (1974) Sosyal Yapı Değişmesi Açısından Türkiye'de Sanayileşme ve Kentleşme Süreçlerine Teorik bir Yaklaşım başlıklı doktora tezini Hacettepe Üniversitesi'nde verdi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Çalışma Bölümü'nde, University of Durham, School of Oriental Studies'de ve ODTU Sosyoloji Bölümü'nde dersler verdi. Halen bu bölümde öğretim görevlisidir. Ayrıca 83-90 arasında çeşitli aralıklarla University of California at Berkley'de dersler verdi. Makaleleri Sojourn, Gösteri, Impetus, Varlık dergilerinde yayımlandı. Teknoloji felsefesi, bilim felsefesi üzerine çalışmalar yaptı.

OLSSON, PAUL GUNNAR

İsveç, Eksherad doğumlu olan Gunnar Olsson, İsveç, İngiltere ve ABD'de felsefe eğitimi aldı. 1966-1971 yılları arasında Michigan Üniversitesi'nde Coğrafya dalında yardımcı doçentlik ve doçentlik yaptıktan sonra 1971'de aynı üniversitede Coğrafya profesörü ünvanını aldı. Halen, İsveç'teki Uppsala Üniversitesi'nde Ekonomik Coğrafya ve Planlama profesörü olan Olsson, 1967'den bu yana Avusturya, Avustralya, Kanada, Çekoslovakya, Danimarka, İngiltere, Finlandiya, Fransa, Almanya, Hollanda, Macaristan, İzlanda, İtalya, Yeni Zelanda, Norveç, Polonya, Romanya, Rusya, İspanya, İsveç, İsviçre, Tayland ve Amerika'da farklı üniversite ve kültürel organizasyonlarda çeşitli görevler almıştır. Olsson'un 1965'ten bu yana yayınlanan monografileri şu şekilde sıralanabilir: Distance and Human Interaction: A Review and Bibliography (1965), Distance, Human Interaction and Stochastic Processes: Essays on Geographic Model Building (1968), Spatial Sampling: A Technique for Acquisition of Geographic Data from Aerial Photographs and Maps (1971), Birds in Egg (1975), Birds in Egg/Egg in Bird (1980), Antipasti (1990) ve Lines of Power/Limits of Language (1991). Olsson ayrıca pek çok yayının editörlüğünü de yapmış ve 200'ün üzerinde İngilizce ve İsveççe makale ve eleştiri yazmıştır. Tüm bunlar ve 1990'lı yıllardaki bildirileri A Critique of Cartographic Reason adlı kitabının temellerini oluşturmaktadır. Makalelerinin çoğu defalarca basılmış, derlenmiş ve 152'ten fazla dile çevrilmiştir.

OSAKI, SHINICHIRO

Shinichiro Osaki, Osaka Milli Sanat Müzesi küratörüdür. Japonya ve ABD çağdaş sanatı uzmanı olan Osaki, Japonya, ABD ve Avrupa'daki birçok çağdaş sanat sergilerinin katalog metinlerini yazmıştır. Bunlar arasında Gutai , Sanata Doğru Eylem (Giappone all'avanguardia: Il Gruppo Gutai negli anni Cinquanta, Electa) ve Beden ve Yer - Japonya'da Savaş Sonrası Sanatta Eylem (Gösteri ve Nesne, Los Angeles Çağdaş Sanatlar Müzesi) gibi yazıları vardır.

ÖNER, SEMA

1977'de Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü'nden mezun oldu. Aynı üniversitede Yüksek Lisansını tamamlayarak 1981'de Bilim Uzmanı, Mimar Sinan Üniversitesi'nde yaptığı Tanzimat'tan Sonra Osmanlı Sarayı'nda Resim Etkinliği konulu tezi ile 1991'de Doktor, 1996 yılında ise Doçent ünvanı aldı. Milli Eğitim Bakanlığı ve Mimar Sinan Üniversitesi'nde öğretmenlik yapmış olan

Sema Öner, 1981 yılından itibaren görev aldığı T.B.M.M. Milli Saraylar Daire Başkanlığı'nda Müze Asistanlığı ve Uzmanlık yaptı. Halen aynı kurumda, Kültür-Tanıtım Daire Başkan Yardımcılığı, Merkez Birim Yöneticisi ve Resim Seksiyonu Sorumlusudur.

ÖNÜR, ÇAĞLA

1977 yılında Ankara'da doğdu. 1990 yılından beri Prof. Dr. Nimet Karatekin'in öğrencisidir. İlk ve orta öğrenimini TED Ankara Koleji'nde tamamladı; bu eğitim kurumunda düzenlenen okul konserlerine katıldı. Şu sırada ODTÜ Elektrik ve Elektronik Bölümü 4. Sınıfı'nda yüksek öğrenimini sürdürmektedir. Haziran 1997'de ODTÜ Kongre ve Kültür Merkezi'nde bir resital vermiştir.

ÖZBERKİ, UĞURCAN

Ankara Dil Tarih Coğrafya Fakültesi, Felsefe Bölümü'nde okurken, aynı üniversitenin Arkeoloji Bölümü'nden dersler aldı. Vitray ve resim atölyelerinde çalıştı. 1954'den beri Viyana, Paris, Roma, Madrid, Leningrad, İskandinav Ülkeleri, Orta Avrupa ve Türkiye içinde seyahat etmektedir. 1975'de Tıglat Sanat Galerisi'nde yöneticilik yapmıştır.

PRIGANN, HERMAN

Profesör Prigann, 1963-68 yılları arasında Hamburg, Sanat Akademisi'nde resim ve kent planlama eğitimi aldı. "Deutsche Studienstiftung" üyesidir ve İspanya, Mallorca'da yaşamaktadır. Seçilmiş resim, obje ve çalışmaları 1966'dan bu yana Hamburg, Berlin, Göttingen, Wolfsburg, Zürih, Viyana, Cenevre, Paris, Graz, Cottbus ve Kopenhag'da çeşitli sergi, etkinlik ve sempozyumda yer almıştır. Profesör Prigann, "The wood a cycle" kitabı ve farklı dergi, katalog ve radyo oyunlarının yazarıdır.

RAFİG, DİLARA VAHABOVA

Baku Müzik Yüksekokulu, Müzik Tarihi ve Teorisi Bölümü'nü Onur Derecesi ile bitiren Dilara Vahabova Rafig, daha sonra Moskova Devlet Üniversitesi, Tarih Fakültesi, Sanat Tarihi ve Teorisi Bölümü'nden, 11.-12. Yüzyılları Bizans Anıtsal Resminin Biçemsel Sorunları ile ilgili tezini sunarak mezun oldu. 1992 yılında aynı üniversitede doktora eğitimini tamamladı. 1986'dan 1994'e kadar Sanat ve Mimarlık Enstitüsü, Bilimler Akademisi'nde araştırmacı olarak çalıştı ve 1994'ten bu yana da Khazar Üniversitesi'nde kıdemli eğitmen olarak çalışmaktadır. Yirminin üzerinde yayının yazarı olan Vahabova'nın yazılarının çoğu, Çağdaş Azerbaycan Resminin sorunları ve önde gelen Azerbaycanlı sanatçıların yaratıcı çalışmalarıyla ilgilidir. Bu yazılar Tvorchestvo (Moskova), Literary Azerbaijan, Yurd, Caspian gibi dergilerde yayınlanmıştır. Rafig, ayrıca Another Art (1993) monografisinin de yazarıdır. 1995'te Azerbaijan International dergisi için sanat danışmanlığı ve tercümanlık yapmıştır.

REBETEZ, RENE

1933 yılında Kolombiyalı bir anne ve İsviçreli bir babanın çocuğu olarak Kolombiya’da doğdu. Cenevre Üniversitesi’nde ekonomi ve sosyal bilimler okuduktan sonra Kolombiya’ya geri döndü. *Vision* dergisini yönetti ve haftalık *Le Calle* dergisine yazılarıyla katkıda bulundu. 1962 yılında Meksika’ya yerleşti ve Jorodowsky, Moctezuma gibi sanatçılarla birlikte film yapımında çalıştı. Kısa filmler ve dokümanterler hazırladı. Bu filmler bugün için birer referans niteliğindedirler. *Crononauta* dergisini uzun yıllar yönetti ve Latin Amerika’da bilim-kurgu türünün yerleşmesine katkıda bulundu. *La Nueva Prehistoria*, *Los Ojos de la Clepsidra* ve *El Libro de Hoy* kitaplarından bazılarıdır.

REEVE, HESTER

Hester Reeve, North East Essex Sanat Okulu, Chicago Sanat Enstitüsü’nün Newcastle Polythecnic ve Sanat Okulu ve Lancaster Üniversitesi, Felsefe Bölümü’nden “Değerler ve Çevre” başlıklı tezi ile mezun oldu. Alfred Munnings Ödülü (1985), Northern Art Poetry Ödülü (1988), Chaimsford Eğitim Vakfı (1989), Northern Arts Ödülü (1989), British Council Travelling Artists Ödülü (1989), ve Lancaster Üniversitesi, Felsefe Bölümü Bursları ile ödüllendirildi. Margin Art Society hakkında bir makale, Follow the Star isimli bir manifesto, 21’nci Yüzyılın mücadelesi adlı bir rapor, ve Çek dilindeki Libkovic: Zdar Buth, Reeve’in yayınlanmış yazılarıdır. Gerek Sanat ve Eğitim, gerekse Çevre üzerinde çeşitli çalışmaları olan Reeve, bugün, Lancaster Çevre Çalışmaları Fonu tarafından finanse edilen bölgesel sağlık için kentsel yeşil alanlar/vahşi yaşam hakkında araştırma ve ‘harita’ üretmek üzerinde çalışmakta, Lancaster’deki “Judges Lodgings”de oyun/eğitim’in tarihsel rolü üzerinde çalışan atölyeyi yönetmekte, kamu tarafından çevresel konular hakkında kamu tarafından gelen soruları değerlendiren bir felsefe grubu olan “Web site Think tank”ın kuruculuğu, tasarımcılığı ve koordinatörlüğünü yapmakta ve aynı zamanda da Lancaster Yeşil Alanlar’da komite üyeliği yapmaktadır. Reeve birçok sanatçının çalışmalarında rol oynamakla birlikte 1987’den beri de kendi kişisel gösteri ve oluşumlarını sergilemiştir.

RENDA, GÜNSEL

1958’de Barnard College, Columbia Üniversitesi’nde Sanat Tarihi Bölümü’nde lisans çalışmalarını tamamladıktan sonra, 1960’da Washington Üniversitesi’nde sanat ve arkeoloji yüksek lisansı yaptı. 1965’de Hacettepe Üniversitesi, Sanat Tarihi Bölümü’nde asistanlık yapmaya başladı. Aynı üniversiteden 1968’de doktora tezini aldı ve 1980’de aynı bölümde profesör oldu. 1980-1981 yılında Fulbright araştırma bursu ile Amerika’ya gitti. Yurtiçi ve yurtdışında, Türk resmi, 17. ve 18. yüzyıllarda Osmanlı mimarlığı, İslam minyatür resmi ve sanatta Osmanlı-Avrupa ilişkileri konularında dersler verdi ve vermeye devam etmektedir. Avrupa, ABD ve Yakın Doğu’da sanat tarihi toplantılarına katıldı ve kırkın üzerinde bildiri verdi. Anadolu Medeniyetleri Avrupa Konseyi Sergisi’nin (1983), Kültür Bakanlığınca düzenlenen Plastik Sanatlar Biyenalı’nın (1988) ve İstanbul Biyenalı’nın (1992) organizasyon komitelerinde yer aldı. Türk resmi, 18. ve 19. yüzyıl Osmanlı mimarlığı ve dekorasyonu, Batılılaşma dönemi Osmanlı sanatı ve Avrupa-Osmanlı sanatı iç-etkileşimleri konularında on kitabı ve elliye aşkın makalesi bulunmaktadır. 1985’den beri Hacettepe Üniversitesi, Arkeoloji ve Sanat Tarihi bölüm başkanlığını yürütmekte, 1993’den beri ise Kültür Bakanlığı danışmanı olarak çalışmaktadır.

RITTERSBERGER-TILIÇ, HELGA

Master çalışmalarını toplumsal ve ekonomik coğrafya alanında, Almanya'da yaşayan yabancı işçilerin sosyal, mekansal ve kentsel yönelimleri üzerine Bonn Üniversitesi'nde yapmıştır. Bu arada, yandal olarak seçtiği sosyoloji ve kent planlamacılığı alanlarında eğitim gördü. Essen Üniversitesi'nde tamamladığı doktora tezinin konusu ise kesin dönüş yapan Türk işçilerinin uyum sorunlarıydı. 1985 yılından beri ODTÜ Sosyoloji Bölümünde çeşitli dersler okutmaktadır. Bu dersler arasında sosyal ekoloji, demografi ve etnisite sayılabilir.

SAĞLAM, SEFA

İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim Bölümü mezunudur (1991). Yüksek lisans çalışmalarını Bilkent Üniversitesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Güzel Sanatlar Bölümü'nde ve CUNY, Hunter College, Sanat Tarihi Bölümü'nde tamamladı. Atelier Arnhem, Hollanda'da çalıştı ve Almanya, Berlin, Goethe Institute'den DAAD Bursu'nu kazandı (1993). AICA, Ankara; Kadın Kütüphanesi ve Bilgi Servisi, İstanbul; Uluslararası Plastik Sanatlar Derneği İstanbul Şubesi (AIAP) ve Amerikan Müzeler Derneği (AAM) üyesidir.

SANDRISSER, BARBARA

Barbara Sandrisser Amerika, Japonya ve Avrupa'da Japon estetik düşünceleri, çevre estetiği, mimarlığın karşılaştırmalı estetiği, geleneksel mimari ve peyzaj üzerinde dersler vermekte ve yazılar yazmaktadır. Çalışmaları Amerika, Japonya, Finlandiya, Almanya, Belçika ve Slovenya'da yayınlanmıştır. Sandrisser aynı zamanda, zaman içinde değişen doğanın anlaşılması güç elemanlarından esinlenerek resim yapan bir ressamdır. Temmuz/Ağustos 1995'te Lahti, Finlandiya'da sergilenen 27 atmosferik resimde gölgeler ve yansımaların kısa süreli değişimlerini incelenmiştir. Önceki sergilerin temaları ise bir grup ağacın arasından yukarıya bakmak ve su altı görüntülerinden oluşmaktadır. Son geçici enstalasyonu doğanın değişken motifleri ve niteliklerini incelemektedir. Sandrisser, 1982-1994 arası, iki ortağı ile birlikte New York'ta bir mimari büro kurmuş ve burada müşterilere tasarım sunmanın yanısıra çevresel estetik ve uygulamaları alanında çalışmalar başlatıp geliştirmiştir. Kavramsal mimari alan tasarımı, kültürel ve tarihi kaynak çalışmaları üzerinde özel deneyim sahibidir. Müşteriler ve genel izleyicilere çok-disiplinli kavramları açıklamak için, tasarım projeleri ve profesyonel sunuşları, çalışmalar ve akademik bildirimleri, görsel ve yazılı çeşitli teknikleri bir arada sunmaktadır. Bitmiş tasarımları rehabilitasyon, eski bina ve semtlerin yeniden kullanımında peyzaj kavramları ve master planlarını kapsayan geniş bir yelpazede yer alır.

SAVAŞ, AYŞEN

1984'te ODTÜ, Mimarlık Fakültesinden mezun olan Ayşen Savaş 1986'da aynı üniversitede yüksek lisans, daha sonra da 1994'te MIT'de (ABD) doktora eğitimini tamamladı. Bugün ODTÜ, Mimarlık Fakültesinde öğretim üyesidir. Mimarlık ve reprezentasyon, mimari sergiler, modern mimari eserlerin değişen statüsü, ilgi alanlarının bir kısmını oluşturur. 1993'ten bu yana mimarlık tarihçileri topluluğu (ABD), 1994'ten beri Do. co. mo. mo. (Modern Akım Bina, Alan ve Yerleşkelerin Dökümantasyon ve Korunması Uluslararası Partisi) üyesi (Avrupa) 1996'dan itibaren de Türkiye'de mimari

müze kurucu heyeti üyesi ve ODTÜ, Mimarlık Bölümünde İhtisas Eğitimi Fakülte komitesi koordinatörüdür. 1984-94 yılları arasında farklı uluslararası enstitülerinden çeşitli burslar, 1994'te MIT'den Schlossman ödülünü aldı. Türkiye dışında önemli mimari reprezentasyon koleksiyonlarında araştırmalarını sürdürdü. Son yıllarda Türkiye ve yurt dışında gerçekleştirilmiş sergi mekanları düzenledi.

SÖZER, ÖNAY

Önay Sözer Alman idealizmi (özellikle I. Kant ve G.W.F. Hegel) problemleri, fenomenoloji ve hermeneutics (E. Husserl, M. Heidegger), strüktüralizm ve felsefede semiotik problemleri (R. Jakobson, Ch. S. Peirce, ve onların Fransız yorumcuları) ile ilgilenmektedir. Aynı zamanda dekostrüviktizm sorunları, etik ve kültürler arası sonuçları (J. Derrida and E. Levinas) hakkında da çalışmalar yapmaktadır.

TANKUT, GÖNÜL

Gönül Tankut Zurih - İsviçre, E.T.H. ve Yale Üniversitesi - ABD'de şehir planlama üzerine yüksek lisans çalışmalarını tamamladıktan sonra Ankara Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Siyaset Bilim ve Kamu Yönetimi Bölümü'nde doktorasını tamamladı. Uzun süre ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Başkanlığını yürüttü ve bir süre aynı üniversitenin Mimarlık Fakültesi Dekanlığı görevinde bulundu. Halen ODTÜ Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nde öğretim üyesi olan Tankut, Türkiye Doğal ve Kültürel Varlıkları Koruma Ankara Kurulu Başkanı ve Koruma Yüksek Kurulu üyesidir.

TEKELİ, İLHAN

ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyesi olan Tekeli, İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesini bitirdi. Yüksek lisans çalışmalarını, OECD bursuyla, MIT ve Pennsylvania Üniversitesinde tamamladı. Dönüşünde ODTÜ'de ders vermeye başladı. Ankara ve İzmit belediyelerinde danışmanlık görevlerinde bulundu. Çeşitli yayın organlarında çok sayıda makalesi yayınlanan Tekeli'nin son çalışmaları arasında "Türkiye'de Serbest Bölgelerin Doğuş ve Dönüşümü (1987), Uygulamaya Geçerken Türkiye'de Devletçiliğin Oluşumu (1982), Dolmuşun Öyküsü (Tarık Okyaylı birlikte, 1981) vardır. Selim İlkin'le birlikte hazırladıkları Ege'de Sivil Direnişten Kurtuluş Savaşı'na Geçerken Uşak Heyet-i Merkeziyesi ve İbrahim Tahtakılıç başlıklı çalışmayla 1989 Sedat Simavi Vakfı Sosyal Bilimler Ödülü'nü almıştır. Tekeli halen Toplumsal ve Ekonomik Tarih Vakfı Başkanıdır.

TEYMUR, NECDET

1968 yılında ODTÜ Mimarlık Fakültesi'ni bitiren Teymur aynı bölümde Master çalışmalarını 1970 yılında tamamladı. Doktora çalışmalarını Liverpool Üniversitesi'nde sürdüren Teymur daha sonra Manchester Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nde ders vermeye başladı. Halen bu bölümde çalışan Teymur, aynı zamanda Avrupa'da Mimari Uygulama başlıklı bir program yönetmektedir.

TONT, SORGUN A.

İstanbul Robert Koleji'nden mezun olan Sargun A. Tont, Doğa Bilimleri lisans ve Deniz Bilimleri yüksek lisans derecesini Oregon State University'den aldı. San Diego'da Kaliforniya Üniversitesi'ne bağlı Scripps Deniz Bilimleri Enstitüsü'nde ondokuz yıl çalıştıktan sonra, 1992 yılında Ankara Orta Doğu Teknik Üniversitesi'ne katıldı. Burada dşey göç, ses dağıtım katmanları, kemik fizik yapısı ve iklimsel değişikliklerin deniz filo planktonları üzerindeki etkileri üzerine araştırmalar yaptı. Ayrıca, yine ODTÜ'de "Bilim ve Denizin Şiiri" ve "İnsanlık ve Çevre" başlıklı iki ders tasarladı ve verdi. Halen ODTÜ'de ekoloji dersleri vermekte ve bir Türk dergisine doğa tarihi üzerine aylık bir köşe yazısı yazmaktadır.

TÜRK, AYŞEGÜL

Ayşegül Türk, Gazi Üniversitesi, Meslek Eğitim Fakültesi Resim Bölümü Lisans ve Hacettepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim Bölümü (Y. Lis) mezunudur. Bugün Gazi Üniversitesi, Mesleki Eğitim Fakültesi, Uygulamalı Sanatlar Eğitimi, Resim Eğitimi, Anasanat Dalında araştırma görevlisidir ve 1988'den beri çeşitli karma ve kişisel sergilerine katılmıştır.

WINES, JAMES

1970'de New York'ta kurulan, mimarlık ve çevre sanatları organizasyonu olan SITE'in kurucusu, yaratıcı direktörü ve başkanıdır. Onun yönetimi altında şirket, yapılar ve kamu mekanları için yeni düşüncelerle tanınmıştır. Wines, aynı zamanda sanat, mimarlık, peyzaj mimarlığı, iç dekorasyon, kamu sanatı, video prodüksiyon ve tasarım alanlarında eğitim yöneticisidir. Mimarlık, sanat, peyzaj ve kent planlamasını kaynaştıran tasarımlar ve disiplinler arası eğitim programlarının gelişimi ilgilendiği konulardır. Wines, Sanat Olarak Mimarlık ve De-architecture adlı kitapların yazarıdır.

WOODFIELD, RICHARD

Richard Woodfield, sanat historiğrafisi, sanat teorisi ve estetik konuları ile ilgilidir. Birçok makalesi ve kitabı vardır. Kitapları: Estetik ve Sanatlar (basım aşamasında), Gombrich ile Sanat ve Psikoloji Üzerine (1996) ve Gombrich Hakkında (1996)'dır.

YAMAN, ZEYNEP YASA

Zeynep Yasa Yaman, Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü'nde doçentlik yapmaktadır. Yaman, gerek yurt içinde gerekse yurt dışında çok sayıda sergi, bienal, sempozyum ve TV programı düzenlemiş, tasarlamış veya katılımcı olarak buralarda yer almıştır. Beş kitap, çeşitli sergi katalogları, eleştirisi ve araştırma, makaleler, rapor ve ansiklopedi maddelerinin yazarı olan Zeynep Yasa Yaman, SANART ve UNESCO, AICA üyesidir.

YAMANAKA, HIROSHI

Hiroshi Yamanaka, Osaka Üniversitesi, Beşeri İlimler Fakültesi, Sosyoloji Bölümü'nde yardımcı doçenttir. Uzmanlık alanı Modern Avrupa'nın entelektüel tarihi, sosyolojisi ve teknolojisidir. Son zamanlardaki ilgi alanları şu anda baskıda olan iki makalesinde içerilmektedir: Otonomi ve Toplum ve Kant'ın İki Mirasçısı: Rasyonalist Felsefe ve Toplumsal Çatkiçilik.

YAVUZ, YILDIRIM

1962'de ODTÜ Mimarlık Bölümü'nü bitiren Yıldırım Yavuz, yüksek lisansını 1965'de Pennsylvania Üniversitesi'nde, doktorasını ise 1981'de İTÜ'de tamamladı. 1962'den beri ODTÜ Mimarlık Fakültesi; Bilkent Üniversitesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi ve King Faisal Üniversitesi gibi farklı kurumlarda mimari tasarım, mimarlık tarihi, sanat ve mimarlığın kültür ile etkileşimi dersleri vermektedir. Özellikle 19. ve erken 20. yüzyılda sanatsal ve mimari gelişmeler ilgi duyan Yavuz, bu konular üzerine çeşitli makalelerin yazarıdır.

ZANDİ-SAYEK, SİBEL

Sibel Zandi-Sayek 1966 yılında Ankara'da doğdu. Mimarlık öğrenimini ODTÜ Mimarlık Fakültesi'nde yaptı (B. Arch. 1988). Mimarlık ve Kent Planlaması'nda yüksek lisans derecesini Philadelphia'da Pennsylvania Üniversitesi'nde tamamladı (M.Arch. and M.CPln. 1992). Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya'da planlama ve tasarım bürolarında kentsel tasarımcı olarak çalıştı. Halen, Berkley California Üniversitesi'nde Mimarlık Tarihi'nde "Bir etnik çevrenin yapılanması: 19. Yüzyılda İzmir'de kentsel dönüşümler" başlıklı doktora çalışmasını sürdürmekte ve üç yıldan bu yana Mimarlık ve Kent Tarihi derslerinde asistanlık yapmaktadır.